Herstel

ALGEMEEN KATHOLIEK WEEKBLAD

UITGAVE VAN HET R. K. WERKLIEDENVERBOND IN NEDERLAND

21e Jrg. 11 Oct. No. 41 1940

REDACTIE-ADRES: OUDENOORD, UTRECHT — ABONNEMENT FRANCO PER POST ƒ 3,00 PER JAAR — ADMINISTRATIE: ONDIEP 6 - UTRECHT

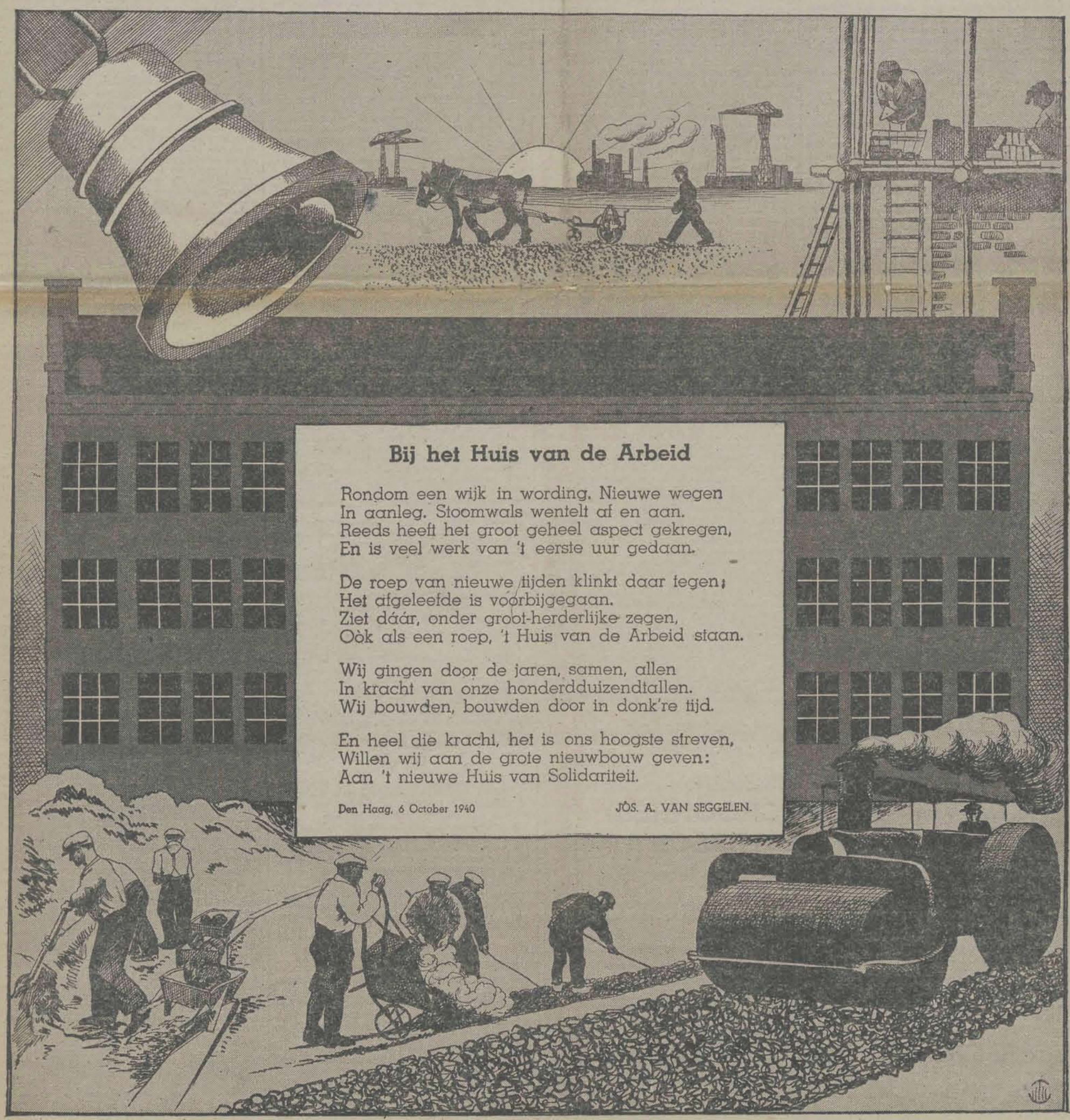

Bij het Huis van de Arbeid

Rondom een wijk in wording. Nieuwe wegen
In aanleg. Stoomwals wentelt af en aan.
Reeds heeft het groot geheel aspect gekregen,
En is veel werk van 't eerste uur gedaan.

De roep van nieuwe tijden klinkt daar tegen;
Het afgeleefde is voorbijgegaan.
Ziet dáár, onder groot-herderlijke zegen,
Oòk als een roep, 't Huis van de Arbeid staan.

Wij gingen door de jaren, samen, allen
In kracht van onze honderdduizendtallen.
Wij bouwden, bouwden door in donk're tijd.

En heel die kracht, het is ons hoogste streven,
Willen wij aan de grote nieuwbouw geven:
Aan 't nieuwe Huis van Solidariteit.

Den Haag, 6 October 1940 — JÒS. A. VAN SEGGELEN.

KRONIEK

1. Arbeidsbemiddeling gecentraliseerd

Onder leiding van een directeur-generaal zal bij het departement van Sociale Zaken worden ingesteld een rijksarbeidsbureau, dat het orgaan is der openbare arbeidsbemiddeling. Aldus heeft de rijkscommissaris bepaald in een nieuwe verordening.

De tot nu toe geldende rechten en verplichtingen van de rijksdienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling gaan over op het rijksarbeidsbureau. Bij 't rijksarbeidsbureau berust ook de zorg voor de openbare voorlichting bij beroepskeuze en de bemiddeling voor het verkrijgen van een gelegenheid om vakkennis op te doen.

Het rijksarbeidsbureau bestaat uit een hoofdbureau en gewestelijke arbeidsbureaux. De secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken bepaalt het aantal gewestelijke arbeidsbureaux en stelt het gebied vast waarover zij zich uitstrekken.

Bij elk gewestelijk arbeidsbureau wordt een afdeling voor voorlichting bij beroepskeuze ingesteld. De directeur-generaal van het rijksarbeidsbureau bepaalt de datum van instelling.

Het is verboden zonder vergunning van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken arbeidsbemiddeling zonder winstoogmerk uit te oefenen. Aan de vergunning kunnen voorwaarden worden verbonden

De secretaris-generaal kan een verleende vergunning tot uitoefening van arbeidbemiddeling met winstoogmerk intrekken. In dit geval wordt den houder der vergunning een door den secretaris-generaal te bepalen schadevergoeding uitgekeerd.

Sancties: zes maanden hechtenis of duizend gulden ten hoogste. Met gelijke straffen wordt degene gestraft, die als lid van het bestuur van een naamloze vennootschap, van een rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging óf van een stichting er aan meewerkt of toelaat, dat de naamloze vennootschap, de vereniging of de stichting zonder toestemming arbeidsbemiddeling zonder winstoogmerk uitoefent.

2. Inkrimping van de Opbouwdienst

In de komende dagen zal een reorganisatie van de Opbouwdienst ten uitvoer worden gelegd, welke een aanzienlijke vermindering van de personeelsterkte zal medebrengen.

In de periode van 8 tot 15 October zullen geleidelijk uit de Opbouwdienst worden ontslagen alle korporaals en manschappen ouder dan 25 jaar en onderofficieren ouder dan 35 jaar.

In overeenstemming met deze vermindering van de sterkte zullen ook een aantal officieren de opbouwdienst verlaten.

Van het ontslagen personeel zal ruim de helft werkzaam gesteld kunnen worden bij de luchtbescherming, en wel op een arbeidscontract in een normale burgerlijke verhouding.

Voorts zullen nog ongeveer 1500 man, hoofdzakelijk onderofficieren, plaatsing kunnen vinden bij politie en brandweer.

De aanmelding voor werk in Duitsland blijft verder onbeperkt opengesteld. Bij de z.g. organisatie-Todt voor de aanleg van wegen kunnen ongeveer 5000 man in de leeftijd van 25 tot 35 jaar werk vinden.

Bij genoegzame animo hiervoor bestaat het plan allen samen te brengen in Nederlandse korpsen onder Nederlandse officieren en onderofficieren.

Werkkrachten in de landbouw zullen in aanmerking kunnen komen voor kolonisatie in Frankrijk onder leiding van Nederlandse deskundigen.

Het overblijvende deel van de Opbouwdienst, dat in 18 korpsen zal worden ingedeeld, elk ter sterkte van circa 1000 man, zal tevens de encadrering vormen voor een Nederlandse arbeidsdienst, waarvan de instelling door den commandant van de Opbouwdienst, majoor J. N. Breunese, in ons land zal worden voorbereid.

3. Nederlandse arbeiders in Duitsland en ziekenfonds ».

De plaatsing in Duitsland van een groot aantal arbeiders uit Nederland heeft de besturen van ziekenfondsen voor moeilijkheden geplaatst. Deze arbeiders betalen premie voor de Duitse ziekenkassen, welke premie berekend is voor verzekering van het gehele gezin. De premie van de ziekenfondsen is ook ingesteld op gezinsverzekering, nl. een grondbedrag voor man en vrouw en dan een kleine verhoging voor de kinderen, in de regel voor die beneden 16 jaar, terwijl men daarboven als volwassene verzekerd wordt. De betrokken gezinnen moesten dus een op gezinsverzekering berekende premie in Duitsland betalen en ook nog zo'n premie in Nederland, wilden zij bij ziekte veilig zijn.

De Duitse autoriteiten hebben nu besloten de gezinnen van in Duitsland werkzame Nederlandse arbeiders in Nederland te doen behandelen voor rekening van de Duitse ziekenkassen.

In ziekenfondskringen wordt gewerkt aan een regeling voor een eventuele aanvullende verzekering, aangezien men meent, dat de verzekering van de Duitse ziekenkassen niet geheel hetzelfde omvat als de Nederlandse verzekering. Men heeft van de zijde van de Centrale bond van ziekenfondsen terzake nadere inlichtingen aan de desbetreffende autoriteiten gevraagd.

4. Burgerslachtoffers van oorlogsgeweld

In voorbereiding is een regeling vanwege het departement van Sociale Zaken, volgens welke in bepaalde gevallen steun kan worden verleend uit het Herstelfonds aan gezinnen, waarvan de kostwinner tengevolge van oorlogsgeweld invalide is geworden of daaraan door de dood is ontvallen.

Bedoeld worden gezinnen, die in zodanige omstandigheden zijn geraakt, dat zij onderstand van node hebben, terwijl hier buiten beschouwing blijven de gezinnen, waarvan de kostwinner bij het uitoefenen van zijn militaire dienstplicht invalide is geworden of om het leven is gekomen en die zelf of wiens nabestaanden voor een uitkering vanwege het departement van defensie in aanmerking komen.

De secretaris-generaal van Sociale Zaken heeft in een circulaire aan de gemeentebesturen inlichtingen gevraagd in hoeverre burgerslachtoffers van oorlogsgeweld als hier bedoeld aanwezig zijn, zomede over de samenstelling en de financiële positie dezer gezinnen. Hiervan zal mede afhangen de beantwoording van de vraag op welke wijze het meest doelmatig hulp zou kunnen worden verleend, bijv. door het verstrekken van een uitkering ineens of door een periodieke wekelijkse uitkering.

Ten slotte worden inlichtingen gevraagd omtrent niet-kostwinners, die tengevolge van het oorlogsgeweld invalide zijn geworden en dientengevolge niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien (en niet voor een uitkering vanwege het departement van Defensie in aanmerking komen).

5. Uit eigen beweging uit Duitsland teruggekeerde arbeiders

Vanwege het departement van Sociale Zaken is aan de gemeentebesturen meegedeeld, dat ten aanzien van personen, die hun arbeid in Duitsland hebben verlaten en naar Nederland terugkeren, in het algemeen moet worden aangenomen, dat zij vrijwillig werkloos zijn geworden en deswege niet voor ondersteuning als werklozen of plaatsing bij een werkverruimingsobject in aanmerking komen terwijl zij evenmin in aanmerking komen voor uitkering uit de werklozenkas of voor ondersteuning door burgerlijke organen van armenzorg.

Arbeiders, die terugkeren om gezondheidsredenen, heimwee e.d., kunnen slechts dan „in zorg" worden genomen, indien uit een verklaring van een door de gemeente aangewezen arts blijkt, dat zij voor plaatsing in Duitsland ongeschikt moeten worden geacht. Overwogen moet daarbij worden, of deze personen nog als valide werklozen te beschouwen zijn. Vooral met de klacht omtrent heimwee moet voorzichtigheid worden betracht. In deze tijd van grote werkloosheid, die aan de overheid grote zorg baart en haar al wat mogelijk is doet aangrijpen om tot opheffing of vermindering van dit maatschappelijk euvel te komen, moet van de arbeiders onvoorwaardelijk steun bij dit streven gevraagd worden en moet van hen een grote mate van doorzettingsvermogen worden geëist.

Het zal hun, die vroeger niet gewoon waren ver van huis te werken, aanvankelijk stellig zwaar vallen lange tijd van huis te gaan, doch zulks is in de gegeven omstandigheden als onvermijdelijk te beschouwen.

In het algemeen zullen de terugkerenden dus niet voor enigerlei ondersteuning van overheidswege in aanmerking komen, tenzij vanwege het departement van Sociale Zaken op grond van de ingekomen rapporten anders beslist wordt.

6. Uitbetaling van loon op Vrijdag

Door de samenwerkende gezellenorganisaties is aan de hoofdbesturen van de landelijke Coöperatieve Verbruiksverenigingen, de Nederlandse Banketbakkerspatroonsvereenigingen en de Verenigingen in de cacao-, chocolade- en suikerwerkindustrie, verzocht om de lonen inplaats van op de Zaterdag op Vrijdag uit te betalen. Zulks in verband met de te verlenen vergunningen in verband met de verduistering de Zaterdagmiddag ook tot de werktijd te kunnen rekenen.

De patroonsverenigingen hebben over het algemeen bericht, dat zij hun leden in deze geest zullen adviseren.

7. Aanstelling tijdelijk personeel in het banketbakkersbedrijf

Door de besturen van de samenwerkende bonden te weten de Algemene, Christelijke en onze bond, is op het verzoek van de Nederlandse Banketbakkersvereniging gericht aan den directeur-generaal van de Arbeid tot aanstelling van tijdelijk personeel in de maanden November-December adhaesie betuigd.

Het volgend schrijven werd dienaangaande aan den directeur-geenraal van de Arbeid gericht:

De, aan het hoofd dezes vermelde, bonden hebben de eer, zich tot u te wenden teneinde adhaesie te betuigen met het, onder dagtekening van 20 dezer tot u gerichte, adres van de Nederlandse Banketbakkersvereniging, voor zover het betreft de toestemming, tijdelijk personeel aan te nemen in de maanden November en December, dat op of kort na 2 Januari zal worden ontslagen.

Dergelijke aanstellingen zijn in het banketbakkersbedrijf gebruikelijk in verband met de drukte in deze bedrijven, tengevolge van St. Nicolaas, Kerstmis en Oudejaar.

Zij is als seizoendrukte te beschouwen. De bepalingen der ontslagverordening van 11 Juni j.l. en uw interpretatie inzake noodhulpen doen bij deze werkgevers de vrees bestaan, tijdelijk personeel aan te nemen voor 1½ à 2 maanden.

Wordt geen algemene regel vastgesteld dan vrezen wij onmatig overwerk door de banketbakkersbedienden en overtredingen van de Arbeidswet. Dit te voorkomen en een aantal werkloze bedienden althans tijdelijk te werk te stellen achten wij een sociaal belang, waarom wij dit verzoek van harte ondersteunen.

Volgt ondertekening.

25 September 1940.

8. Wachtgeldregeling grafische bedrijven

Met ingang van 2 Sept. l.l. is een wachtgeldregeling voor de vernietigde grafische bedrijven in werking getreden.

Thans kan worden medegedeeld, dat de voorbereidende maatregelen zodanig zijn gevorderd, dat een wachtgeldregeling voor het gehele grafische bedrijf per 1 October kan worden ingevoerd.

Onder deze regeling kan zowel het technische als administratieve personeel worden ondergebracht, terwijl eveneens de chefs daarbij zijn ingeschakeld.

Hiervoor zijn twee regelingen ontworpen, welke slechts op ondergeschikte punten afwijken.

De regeling A (voor handarbeiders), welke van kracht is voor het technisch personeel, laten wij hier volgen.

Artikel 1.

Onder deze wachtgeldregeling vallen de ondernemingen, welke met name genoemd zijn in de op deze regeling betrekking hebbende departementale beschikking, een en ander voorzover zij nominatief door het Centraal Bureau voor de Grafische Bedrijven zijn opgegeven aan het Departement van Sociale Zaken en de bij deze regeling betrokken gemeentebesturen.

Artikel 2.

1. Deze regeling geldt voor alle arbeiders, die op 31 Juli 1940 tenminste drie maanden in dienst van den werkgever waren en de leeftijd van 20 jaar bereikt hebben.

2. Wanneer zij door slapte of stilstand van het bedrijf geheel of gedeeltelijk werkloos zijn, wordt hun, voorzover zij de leeftijd van 65 jaar nog niet bereikt hebben, een uitkering verstrekt, als aangegeven in artikel 3.

3. De uitkering mag alleen worden verstrekt, indien alle arbeiders, die onder deze regeling vallen, werkloos zijn over tenminste 5 pct. van de normale arbeidstijd, zoals deze op 9 Mei 1940 was.

Artikel 3.

1. De uitkering bedraagt per dag:

a. voor gehuwden en niet-kostwinners 70 pct.;

b. voor ongehuwde niet-kostwinners 50 pct. van het normale dagloon, zoals dit op 9 Mei 1940 van kracht was, met die verstande, dat deze uitkering ten hoogste resp. *f* 5,— en *f* 3,50 per dag zal bedragen.

2. Voor arbeiders, die zich door ziekte, ongeval of vacantie niet de gehele week beschikbaar hebben gesteld, worden de vastgestelde uitkeringen voor die week *pro rata* gewijzigd naar verhouding van de tijd, gedurende welke zij wel beschikbaar zijn geweest,

Artikel 4.

1. De arbeider is verplicht ook ander dan zijn normale werk te verrichten, indien dat door zijn werkgever wordt aangeboden, mits daardoor zijn inkomen, uit hoofde van die werkzaamheden, niet minder zal bedragen dan het bedrag, dat hij als wachtgeld zou hebben ontvangen en hij er lichamelijk toe in staat is.

2. Verricht een op wachtgeld gesteld arbeider door zijn werkgever tijdelijk elders aangeboden werk, dan geldt het bepaalde in artikel 5.

Artikel 5.

1. Wanneer een arbeider tijdelijk arbeid buiten het bedrijf der onderneming verricht, zal geen wachtgeld worden uitgekeerd, indien het elders genoten inkomen gelijk is aan of overschrijdt het inkomen, dat gelijksoortige arbeiders in het bedrijf van zijn eigen werkgever over het onderhavige tijdvak gemiddeld verdienen.

2. Indien dit inkomen echter minder bedraagt, zal het wachtgeld worden verminderd met ¾ van het elders genoten inkomen, met die verstande, dat indien de som van het elders genoten inkomen, het wachtgeld en de eventuele suppletie, bedoeld in art. 9, tweede lid, tezamen meer zou bedragen dan 100 pct. van het inkomen, dat gelijksoortige arbeiders in het bedrijf van zijn eigen werkgever over het onderhavige tijdvak gemiddeld verdienen, het wachtgeld zodanig wordt teruggebracht, dat deze 100 pct. niet wordt overschreden.

Artikel 6.

De arbeider is verplicht, alvorens elders te gaan werken, daarvan aan zijn werkgever kennis te geven. Voorts moet hij wekelijks aan zijn werkgever opgave doen van de arbeid, die hij bij anderen heeft verricht, alsmede van hetgeen hij aldaar heeft verdiend, voordat hem over die termijn uitkering kan worden verstrekt.

Artikel 7.

Geen wachtgeld wordt uitgekeerd aan hen, die de bepalingen dezer regeling niet ten volle nakomen; aan hen, die vrijwillig werkloos zijn of door ongeval verhinderd zijn te werken en aan hen die vacantie genieten,

Artikel 8.

Indien een arbeider uitkering geniet krachtens enige regeling van sociale verzekering, wordt het wachtgeld verminderd met het bedrag der door hem krachtens die verzekering ontvangen uitkering.

Artikel 9.

1. De in artikel 1 bedoelde ondernemingen zijn niet bevoegd tijdens de duur der wachtgeldregeling een van de daaronder vallende arbeiders te ontslaan, tenzij wegens dringende redenen als bedoeld in artikel 1639p. van het Burgerlijk Wetboek.

2. De in het eerste lid van dit artikel bedoelde ondernemingen kunnen voor eigen rekening boven het in deze regeling bedoelde wachtgeld een aanvulling toekennen. De aanvulling wordt niet als loon beschouwd.

3. De ondernemingen, bedoeld in artikel 1, zijn verplicht de voorschriften, welke het Rijk en de betrokken gemeente(n) en het Centraal Bureau voor de Grafische Bedrijven in Nederland voor de contrôle op de uitvoering der wachtgeldregeling nodig achten, op te volgen. Ook verplichten zij zich aan vertegenwoordigers van het Rijk, de betrokken gemeente(n) en aan genoemd Centraal Bureau, alle inlichtingen te verstrekken, die zij voor de uitvoering der regeling nodig achten, benevens om aan vertegenwoordigers van het Rijk, van een gemeente, daartoe door het Rijk aangewezen of van genoemd Centraal Bureau, desverlangd, inzage te verstrekken van boeken en bescheiden, voor zover dit voor de uitvoering der regeling verlangd wordt.

4. De administratie van de wachtgelduitkeringen geschiedt door de betrokken ondernemingen volgens voorschriften door genoemd Centraal Bureau, in overleg met het Departement van Sociale Zaken te stellen.

5. De bij genoemd Centraal Bureau aangesloten werkgevers- en werknemersorganisaties stellen zich ten opzichte van het Rijk en de gemeenten mede verantwoordelijk voor de goede naleving van de bepalingen dezer regeling.

Artikel 10.

De subsidie zal niet met terugwerkende kracht kunnen worden verleend.

Artikel 11.

Deze regeling geldt voor het tijdvak 1 October 1940 tot 1 Januari 1941.

QUILLARD-BRUINEMAN:

DE VERHEVEN SCHOONHEID VAN HET PRIESTERSCHAP

Ingenaaid f 2,90. Gebonden f 3.90.

In dit boek wordt de verheven schoonheid van het priesterschapzo treffend en aangrijpend uiteengezet, dat de priester ons in zijn volle glorie en wondere macht, in een geheel nieuw en klaar licht, tegenstraalt Niet minder dan 50 Franse bisschoppen hebben dit boek met Een aanbevolen het is geprezen als een der schoonste en beste werken ooit over priester-roeping en priesterschap gepubliceerd.

WAARDIGE EN VOORNAME UITVOERING.

Verkrijgbaar in den boekhandel en bij

URBI ET ORBI - UTRECHT

GIRO 315927

Voorwaarts

Een mooie dag

(A.) Dàt was het, zonder enige twijfel. Wie had, eerlijk gezegd durven hopen, nà de tiende Mei, dat wij nog de plechtige en feestelijke ingebruikneming van het nieuwe Verbondsgebouw zouden meemaken en mede vieren?

Het was een schone dag. De Aartsbisschop was in ons midden. Dàt alleen reeds geeft een bijzondere wijding en een bijzondere, weldoende sfeer. Daar waren vele autoriteiten: een vertegenwoordiger van den secretaris-generaal van Sociale Zaken, burgemeester en wethouders van Utrecht en verschillende gemeentelijke hoofdambtenaren, de deken van Utrecht, de vertegenwoordiger van het Verbond van Nederlandse Werkgevers, de voorzitter der Katholieke Werkgeversvereniging, van de Prot. Christelijke werkgevers, van de Katholieke Middenstandsbond, van de Boeren- en Tuindersbond, van het Christelijk Nat. Vakverbond, van het N.V.V., van de St. Adelbert-vereniging en van de Werknemende Middenstand, van de Raad van Overleg, van Centraal Beheer, van de R. K. Ambtenarenvereniging, van de Kath. Onderwijzersbond, kortom het was een rijke schakering uit het rijke sociale verenigingsleven.

Mgr. dr. J. de Jong verrichtte de inzegening, waarna De Bruijn Mgr. den Aartsbisschop en alle aanwezigen in de stampvolle zaal toesprak.

Hij wees er op dat de aanwezigheid van genoemde vertegenwoordigers inhield, hoe de formele verhoudingen concreet ook mogen worden, de belofte, dat wij, als Nederlanders, als mensen van de sociale organisaties, met elkaar in het belang van land en volk zullen blijven samenwerken. Hij sprak de hoop uit, dat voor allen, dit huis — **het Huis van de Arbeid** — zoals het gaat heten — een stimulans zal zijn om de grootse taak ook verder met opgewektheid en vertrouwen te vervullen.

Mgr. De Jong getuigde dat het Verbond — een halve eeuw geleden bescheiden begonnen — als het mosterdzaadje uit het Evangelie is uitgegroeid tot een machtige boom.

„Het Verbond heeft er machtig toe bijgedragen om de christelijke geest te bewaren in honderdduizenden harten, die de christelijke geest met zijn grote deugden van rechtvaardigheid en liefde, die toch de grondslagen vormen van een gezonde maatschappelijke orde. Zeer veel is tot stand gebracht voor de geestelijke en stoffelijke verheffing der werklieden. Onze arbeidersbeweging heeft de klassenstrijd nooit verscherpt; integendeel, zij heeft de onderlinge verhouding der standen verbeterd en daardoor bijgedragen tot de vorming van een betere maatschappij. Om al deze redenen is zowel de Kerk als het vaderland grote dank verschuldigd aan het R. K. Werkliedenverbond.

Het is algemeen bekend, dat het Verbond gezonde, vooruitstrevende ideeën huldigt op maatschappelijk gebied, in de geest van Quadragesimo Anno. Het grootse initiatief tot de actie naar de Nieuwe Gemeenschap was daarvan een uiting.

Moge het aan het Verbond gegeven zijn onder Gods zegen met evenveel vrucht als in het verleden ook te werken in de toekomst. Het is van waarachtig belang zowel voor het Christendom als voor ons vaderland."

De Verbondsadviseur Mgr. van Schaik maakte de harten warm met zijn geestdriftig woord. Neen, het Verbond is geen **kerkelijke** organisatie, maar een verbond van katholieke leken, arbeiders, schepselen Gods, die God willen en zullen dienen, zoals Christus het ons geleerd heeft. Christus moeten wij, ook en juist als katholieke leken eren persoonlijk, in ons gezin, in het bedrijfsleven, in het maatschappelijk leven. Hoè Christus geëerd en gediend moet worden dat weten we van het leergezag, de Kerk, de apostelen en hun opvolgers.

Spreker besloot met de opwekking: „leken-apostelen, arbeidersapostelen zijt gij, blijft trouw aan uw geloof ondanks alles wat komen kan. Blijft trouw aan het kerkelijk gezag, aan het leergezag door Christus ingesteld en trekt met die gedachte uw nieuw gebouw binnen."

Mr. Slotemaker van het Verbond van Nederlandse Werkgevers getuigde dat de hartelijke samenwerking tussen de sociale organisaties voor een groot deel te danken is aan het intermediair van De Bruijn en van de katholieke arbeidersbeweging.

Hoe men ook moge denken — aldus spreker — over de vraag katholiek, christelijk of algemeen, ik wil, hoewel tot de kring algemeen behorend, toch wel zeggen respect te hebben voor het bestaan van een zelfstandige katholieke arbeidersvereniging en een katholieke werkgeversvereniging.

Wij kunnen niet al het gesprokene weergeven; alleen willen wij hier nog relief geven aan wat ir. Guljé, de voorzitter der katholieke werkgevers zeide:

Hij sprak de wens uit, dat de actie „Naar de Nieuwe Gemeenschap van uit het nieuwe gebouw krachtdadig moge worden voortgezet en onder Gods zegen tot een gelukkig einde mag worden gebracht.

Moge vooral ook dèze wens vervuld worden. Want wij zien altijd nog in 'n krachtdadig en intensief voortgezette actie „Naar de Nieuwe Gemeenschap" **de** grote mogelijkheid om het Nederlandse volk tot die eenheid en saamhorigheid te brengen, welke noodzakelijk is voor een goed functionnerende corporatieve ordening.

Een mooie dag was het. Omdat het vertrouwen in de toekomst op deze dag weer sterker is geworden; omdat wij weer méér nieuwe moed hebben gekregen om de moeilijkheden, die deze tijden uiteraard met zich brengen, te doorstaan en..... te overwinnen.

Ons heilig huisje

(A) Neen, het gaat ditmaal eens niet over de confessionele vakvereniging, het heilig huisje van de katholieke arbeiders, zoals sommigen haar zo gaarne spottend betitelen.

We wilden het eens hebben over de heilige huisjes in letterlijke betekenis: de huisgezinnen der katholieke arbeiders. En allereerst komen dan aan de beurt:

onze vrouwen

Zij hebben het zwaar in deze tijden. Vooral in de vele katholieke arbeidersgezinnen, die gezegend zijn met een talrijk kroost, zijn de zorgen onnoemelijk groot. Reeds onder normale omstandigheden zijn deze drukkend. Hoeveel te meer thans! Wat een extra last en gepruts met die talloze vierkante-centimeter-bonnetjes, welk geloop van den enen naar den anderen leverancier, wat een gewacht. En wat een zorg en zuinigheid is er niet vereist om te kunnen betalen, wat men op zijn bonnen krijgen kan. Men komt bonnen te kort en houdt ze toch nog over omdat het geld ten enenmale niet toereikend is. Wat een verstellen tot uitentreuren. 't Is of de bengels nog meer slijten aan kleren en schoenen, nog méér honger hebben dan gewoonlijk. En dat alles naast de was, met bijna geen zeep. O, zeker, het zijn allemaal kleinigheden die eigenlijk op deze sociaal-economisch getinte bladzijde niet thuis horen, die niet gewichtig genoeg zijn. Die aan ons mannen, voorbijgaan.

Maar deze duizend en een kleine en grote zorgen vormen te zamen 't leven van de huisvrouw, de moeder, die alles met liefde doet, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, maar die toch wel ogenblikken krijgt, dat het haar te machtig wordt, dat zij 't niet meer aankan. Dan is er in het goede huisgezin het opbeurend en bemoedigend woord van vader.

Maar is er ook de daad? Leven en werken wij, katholieke arbeiders, wel voldoende met onze vrouwen mee? Nemen wij hun wel voldoende werk uit handen? Als moeder eens niet voor de catechismusles en het huiswerk zorgde? Als moeder eens niet het kolengeld bijeenhield, voor het begrafenisfonds zorgde, voor de belasting, voor het regelmatig te biechten gaan van de kleinen en groten, voor de schone nagels en het netjes eten..... als moeder eens niet om de verjaardagen dacht..... als moeder niet de familiebrieven schreef ..... als moeder niet zorgde voor 't tijdig opstaan, voor een bloemetje in huis???

O, wij mannen zijn zo gemakkelijk; wij laten zo graag alles aan moeder de vrouw over.

Maar is deze tijd niet buitengewoon geschikt om daarin eens verandering te brengen, om juist in deze tijd de zware zorgen van onze vrouwen te verlichten.....? Al namen wij alleen maar eens wat meer notitie van

onze kinderen

en hun opvoeding. Wat leven wij vaak langs hen heen. Hoe weinig werkelijke belangstelling hebben wij in hun liefhebberijen, in hun kleine zorgen, hoe weinig verdiepen wij ons in hun gedachtenwereld of in hun idealen. Wat zien wij, door de sleur der dagelijkse dingen, weinig in onze kinderen het grote Godsgeschenk, dat ons is toevertrouwd. Wat geven wij ons weinig moeite om doelbewust in te werken op hun karakter, om dat te veredelen en er prachtige, karaktervolle mensen van te maken. Wat zijn er velen, die doen alsof hun plicht niet verder strekt dan het levensonderhoud te verdienen voor vrouw en kinderen. Neen, dan is onze plicht niet geëindigd, dan begint hij eigenlijk pas.

Onze jongens

moeten later de samenleving helpen vormen. Wanneer alle katholieke, kinderrijke arbeidersgezinnen, eens prachtkerels afleverden, wat zou dat van ontzettend grote invloed zijn op de toekomstige wereld, wanneer er eenmaal uit hen wederom prachtvaders gevormd zijn. Wij hebben niet de wereld van nú, maar wel de wereld van straks in onze hand. Maar dan moeten vooral de arbeidersgezinnen kweekplaatsen zijn van sterke, edele karakters, van tucht en gehoorzaamheid, van onderlinge liefde en verdraagzaamheid, van diep ingewortelde christelijke zin. Een verbeterde editie van ons zelf, dàt moeten wij van onze jongens willen maken. Zij behoeven niet per se hoger dan wij zelf te staan op de maatschappelijke ladder, wij moeten ze vooral niet met alle geweld meneer willen maken, maar wel moeten ze sterk zijn in deugd en van gaver menselijkheid dan wijzelf. Uw jongens zullen

onze meisjes

ontmoeten en in hen moeten zij aantreffen de goede, edele vrouw, de vlijtige huisvrouw, de zorgvolle moeder van hun kinderen en het is weer aan ons, mede te bewerkstelligen, dat er in de toekomst zulke vrouwen en moeders zijn. Wij moeten voorkomen, dat wij den jongeman een meisje ten huwelijk geven, dat alle innerlijke beschaving en de echt vrouwelijke toewijding en offerbereidheid mist.

Maar dat alles kunnen wij slechts, als wij ook werken en denken aan

onszelf,

dat wij eerst en vooral met álle inspanning van ons zelf maken, wat er van te maken is. Ons eigen karakter moeten wij vervolmaken, wij moeten, bewust, de natuurlijke en bovennatuurlijke deugden gaan beoefenen, welke alle te zamen eerst van ons een gaaf en edel mens maken. Zonder met ernst aan onszelf te werken, kunnen wij onze kinderen niet vormen. Want onze kracht en invloed komt voort uit onze deugd.

Onze godsdienst

is voor onze eigen vervolmaking de rijke en krachtdadige bron. De Heilige Communie is een waarachtige en daadwerkelijke doorstraling van onszelf met Gods oneindige goedheid en schoonheid, en daarom hèt middel bij uitstek om van onszelf een beter en edeler mens te maken. Ons zieleleven moeten wij verdiepen en verinnigen. Een „Navolging van Christus" is daarom een prachtige handleiding. Maar ook

ons geestesleven

moeten wij op een hoger plan willen brengen. Wij moeten geen geleerden willen worden of schijnen. Maar wat wij wèl kunnen bereiken is een natuurlijke geestesbeschaving, 'n geestescultuur, die in alle eenvoud het ware van het onwaarachtige, het werkelijk schone van 't schoonheidsvernis, de natuur van onnatuur onderscheidt. Een geestescultuur, die niet streeft naar veel weten, maar naar een beter inzicht in Gods wereldplan en in Gods oneindig schone schepping. Een geestescultuur, overeenkomende met de koninklijke waardigheid van den mens: kind Gods en erfgenaam des hemels te zijn.

Ons huisgezin

het inderdaad heilige huisje, kan de stille kweekplaats voor dat alles zijn, het stille, gesloten centrum, waar krachtige kiemen voor een nieuwe gemeenschap ontluiken in onszelf en in onze kinderen.

Nu het **maatschappelijk** leven voor ons minder open ligt, nu kunnen en moeten wij eerst en vooral werken aan die oercel der maatschappij, welke het huisgezin is. Aan vermooiing en verdieping van het huiselijk leven, van het huiselijk geluk. Als de schoonheid en de vreugde uit de wereld gebannen schijnt, dan is er toch altijd nog 't stille, diepe huiselijk geluk; een geluk, dat voortspruit uit de **bovennatuurlijke** genade, welke aan het heilig **sacrament** des huwelijks verbonden is.

Kou-Griep-Pijn

Door hun kou, koorts en pijnuitdrijvende werking helpen hierbij altijd veilig en vlug een poeder of cachet van Mijnhardt te Zeist. Mijnhardt's Poeders per stuk 8 ct. Doos 45 ct. Cachets, genaamd **„Mijnhardtjes"** Doos 10 en 50 ct.

UW KINDJE VERKOUDEN

Wrijf dan keel, rug en borstje in met Dampo. Wonderlijk zooals dàt helpt! Pot 50 ct. Tube 40 ct. Doos 30 ct.

DAMPO

„Si quis dixerit . . . ."

HET CONCILIE VAN JERUSALEM

I. De aanleiding

Ofschoon het Concilie der Apostelen in Jerusalem ongeveer t.j. 50 n. Chr. niet officieel tot de algemene concilies gerekend wordt — omdat het hier een vergadering van apostelen en leerlingen Christi geldt — is toch die vergadering in wezen en doelstelling niet alleen een algemeen concilie te noemen, doch zelfs te beschouwen als het voornaamste concilie der christenheid en het prototype van alle verdere concilies. En dit niet alleen omdat het gehouden werd door de onmiddellijke leerlingen en eersten plaatsbekleder van Christus zelf, doch wel vooral om hetgeen er besloten werd en de betekenis daarvan.

Het is bovendien het prototype van alle concilies te noemen, omdat hier alles aanwezig was, wat een kerkvergadering tot algemeen concilie maakt: namelijk vergadering van bisschoppen (apostelen en ouderen), onder leiding van den Paus (Petrus); een te behandelen kernkwestie van het geloof (besnijdenis of niet); discussies; theologische voordrachten (Jacobus); leiding van den Heiligen Geest; uiteindelijke beslissing van den Paus; bekendmaking. Het is echter ook op een bijzondere wijze een voorbeeld, omdat er ondanks het oorspronkelijke geschilpunt zulk een wonderlijk harmonieuze sfeer heerste, en wel vooral omdat men de draagwijdte van het vraagstuk begreep, zich bewust was van de leiding van den Heiligen Geest en zich gaarne onderwierp aan het gezag en definitieve besluit van Petrus.

Dit alles bijeen en wel vooral de grote betekenis van het besluit — namelijk **officiële breuk met de Oude Wet** — verheft dit concilie tot de eerste grootte. Het is daarom een onvergeeflijke historische dwaling, indien met het Concilie van Nicea in 325 als het eerste concilie beschouwt. Wij zullen daarom ook in deze artikelen-reeks over de Concilies aan dat van Jerusalem de plaats geven, welke het toekomt: namelijk de voornaamste.

De kernkwestie

Christus heeft definitief de tijd der verwachting sedert de paradijs-val door Zijn komst afgesloten. Het tijdperk der vernedering is door Hem gesloten. En hiermede is als het ware een boek gesloten, dat uit vijf delen bestond, te weten:

1. Adam in het paradijs (gelukstoestand).
2. Vanaf de val van Adam tot Noë, waarin vooral de natuurwet gold en enkele bijzondere wetten.
3. Vanaf Noë tot Abraham, waarin behalve de natuurwet een zekere positieve wet ging gelden als voorbereiding op:
4. de tijd van Abraham tot Moses, waarin de belofte op een **wereld**verlosser uit Abrahams geslacht werd uitgesproken en de besnijdenis en enkele nieuwere wetten gingen gelden als voorbereiding op de tijd:
5. vanaf Moses tot Christus, waarin het volk Gods een Wet gegeven was (propter transgressiones. Gal. 3. 19) vanwege hun vele feilen en als voorbereiding en gids (Gal. 3. 24) tot Christus.

Deze Mosaïsche Wet was gegeven, opdat het volk de belofte aan Abraham's geslacht en voor de gehele wereld (namelijk de wereldverlossing door den nakomeling van Abraham, Jesus) zo waardig mogelijk zou ontvangen. Deze belofte is in zich dus voornamer dan de Wet en werd niet door deze te niet gedaan (zie vooral Paulus' brief aan de Galaten).

De Wet was er echter als **voorbereiding** tot het ontvangen van die Belofte. Wanneer dus die Belofte in Christus vervuld is, heeft de Wet haar taak als voorbereidende factor vervuld en dient heen te gaan.

Het oude Testament werd door Hem gesloten en Hij zei: „Ik kom met een Nieuwe Wet, namelijk die van de Liefde". En deze was niet zoals de Mosaïsche, een strikt joodse, maar gold voor de gehele wereld, de heidenen dus incluis.

Christus maakt daardoor Zijn persoonlijke betekenis geheel los van het Jodendom, zoals dat ook vanaf Adam door God bedoeld en door Zijn profeten gepredikt was. Mosaïsche Wet en Jodendom hadden hun dienst gedaan. Nu gaan de nieuwe en allerlaatste tijden beginnen, waarin ook de heidenen als schepselen Gods en toekomstige hemelbewoners in de heilseconomie worden ingeschakeld.

Dit betekende echter tegelijk een ommekeer in de hele wereldgeschiedenis. En de blikken der Joden, die Hem gevolgd waren, richtten zich voortaan niet meer tot zich zelf, doch keken juist naar buiten, de gehele wereld in. „Gaat álle volkeren onderwijzen", niet hun lerend de Mosaïsche Wet te onderhouden, maar „hen dopend in de naam van den Vader, den Zoon en den heiligen Geest. En zeg hun, dat ze al **Mijn** geboden gaan onderhouden". (Mt. 28. 19-20). En als teken, dat de gedoopte heidenen werkelijk geloofden en dus zalig konden worden, somde Jesus enkele charismata op, welke ook de bekeerde heidenen van den heiligen Geest zouden ontvangen (Mc. 16. 17-18). Er was dus geen sprake meer van het onderhouden van de Mosaïsche Wet, hetwelk vroeger zo streng werd geëist.

De Oude Wet had echter brieven van 1500 jaren oud! Het Jodendom had zijn tempel, offers en synagogen. Moest dit alles nu in eens worden losgelaten?

Ja!

„Ik heb geen behagen meer in U, zegt de Heer der legermachten, en Ik neem van uw hand geen offer meer aan; want van de opgang der zon tot haar ondergang is mijn naam groot **onder de heidenvolken,** en op alle plaatsen zal er geofferd worden en aan mijn naam aangeboden één rein offer; want groot is mijn naam onder de **heidenen".** Dit had reeds Malachias (1. 10) voorspeld. En dit ene offer is Christus zelf.

Waren de offers vervallen, dan ook de offer**wetten.** Deze wetten behoorden nog wel tot de voornaamste van het Oude Verbond. Vervielen echter de offers, dan verviel ook de tempel, waar die offers werden opgedragen. Mèt de tempel verviel de gehele oude Wet, waarvan de Tempel het zichtbare symbool was; en zo verviel ook de betekenis der synagogen waar die Wet geleerd werd.

Het voornaamste waardoor iemand zoon der Wet en daarmede zoon van het volk Gods werd, was in de oude Wet: de besnijdenis. Dit was voor volk en godsdienst zoiets als het doopsel voor het christendom.

Daar echter èn het joodse volk als zodanig zijn dienst gedaan had, èn de joodse godsdienst had opgehouden de door God gewilde te zijn, verviel ook iedere verplichting tot datgene wat de weg daartoe opende, namelijk de besnijdenis.

Deze besnijdenis zelf bracht vroeger met zich alle verplichtingen als jood, daarom worden door Paulus en de schrijvers van het Nieuwe Testament, het gehele joods-godsdienstige complex en het gehele Oud-Verbond onder de titel „Besnijdenis" of „Wet" genoemd.

De Joden vierden de besnijdenis daarom als het voornaamste van hun godsdienst.

Toen dan ook bij nader overwegen bleek, dat mèt de Oude Wet ook de besnijdenis eigenlijk door Christus onnodig en zelfs ongewenst was gemaakt, verrees onder de de christenen uit het Jodendom (vooral bekeerden uit voorname Phariseën-families) een niet gering verzet.

De traditiegeest bleek ook hier een grote belemmering te worden. En de apostelen hadden alle moeite om tussen deze gevaren door de Kerk bijeen te houden. Terwille van de vrede werd er nog wel eens toegegeven. Doch dit zou funest wezen en zelfs tegen de leer van Christus in, wanneer men ging menen, dat de Oude Wet en de besnijdenis **niet** vervallen waren en deze voor de heidenen, die tot Christus bekeerden, evenals vroeger voor de proselieten noodzakelijk waren. Vele Jood-christenen wilden de heiden-christenen niet erkennen als broeders wanneer dezen niet eerst de Oude Wet aannamen. Dit ging zelfs zover, dat ze er zich niet voor schaamden om de geloofspredikers (zelfs de apostelen en vooral Paulus) na te reizen om in de door hen bekeerde heiden-gemeenten afbreuk te doen aan de leer. Dit deden ze dan zogenaamd namens de hoge christelijke autoriteiten van Jerusalem (en daar bedoelden ze dan mee Petrus en Jacobus), die hun daartoe in het geheel geen bevel hadden gegeven; en ze bevalèn dan dat de broeders zich moesten laten besnijden. „Als ge u niet laat besnijden volgens gebruik van Moses, kunt ge niet zalig worden". En dan toonden ze zelfs zogenaamde aanbevelingsbrieven, welke ze waarschijnlijk zelf geschreven hadden of misschien van sectarische Phariseër-bekeerlingen hadden meegekregen. Deze laatsten waren dikwijls van achtenswaardige oude families, hetgeen hun brieven veel gezag meegaf, met als gevolg grote verwarring in de christen-gemeenten. Bijzonder Paulus had daarvan te lijden, hetgeen in zijn brieven wel zeer duidelijk uitkomt. Het heeft intussen dit voordeel opgeleverd, dat Paulus aan de Galaten een meesterstuk van theologische uiteenzetting schreef, waarin hij het christendom geheel losmaakte van Wet en besnijdenis.

Toen Paulus en Barnabas op hun reizen in Antiochië waren troffen zij daar juist zulke onruststokers uit Judea aan. „En er ontstond voor hen een grote onenigheid en woordenwisseling", en wel zelfs zo, dat men besloot Paulus en Barnabas over deze allerbelangrijkste kwestie naar Jerusalem te zenden tot de apostelen en de ouderen.

Dit werd de aanleiding tot het houden van de eerste grote Kerkvergadering, waarbij over de belangrijkste kwestie van het geloof in die tijd uitspraak gedaan werd.

Het eerste Concilie is daarom allergewichtigst, omdat hiermede definitief Christus' Kerk en de gehele mensheid losgemaakt werd van de Oude Wet en deze **officieel afgeschaft.**

J. J. OUWENDIJK.

Huis van den arbeid

BEZICHTIGING

Het Verbondsbestuur stelt het nieuwe gebouw ter bezichtiging open op Zondag 13 October van 3 tot 5 uur n.m.

MARTIKA

door

A. TH. TERWINDT O. P.

ƒ 1.50

Verkrijgbaar bij de boekhandel en bij de uitgeefster

URBI ET ORBI - UTRECHT

GODS ZEGEN

„God zegene je, God beware je." En moeders hand tekent een kruisje op het voorhoofd van het kind, dat met moeders kruisje en moeders kus gaat slapen.

Als we nog kind zijn, maakt dat niet veel indruk.

Het is vanzelfsprekend, dat een lieve moeder ons kust en dat een lieve Heer ons bewaart.

Maar als we ouder zijn geworden, kan het ons opeens zo ontroeren te bedenken: hoeveel duizenden keren ons lichaam al getekend is door een kruis.

Niet alleen moeder tekende het heilige kruis op ons gelaat. Ook wijzelf hebben het kruis getrokken over voorhoofd, lippen en borst bij het evangelie; over heel ons lichaam van voorhoofd naar hart, van schouder naar schouder bij elk gebedsbegin; misschien hebben wij spontaan, bij een vurig gebed, onze armen in kruisvorm gestrekt, en zo ons hele lichaam gevormd tot een levend kruis. Talloze keren heeft een priester zijn hand geheven om in kruisvorm een zegen over ons uit te spreken. Misschien hebben wij nooit de zegen ontvangen van Hem, die Christus' plaats inneemt in deze wereld: een pauselijke zegen, onderpand van heil. Ook deze zegen gewerd ons in de vorm van een kruis.

Wat is dit alles: die zegen des hemels?

Wat bedoelt het spreekwoord met: „aan Gods zegen is alles gelegen."

Waarom spreekt de H. Schrift, het Oude en het Nieuwe Testament, zo dikwijls over de zegen des Heren?

In elk geval is een zegen een bewijs van welwillendheid van de kant van die de zegen geeft: daarom stelt Christus het ook voor als een bewijs van deugd om: „te zegenen wie u vloeken"; alleen Hij eist deze welwillendheid ook tegenover onze vijanden.

Immers wat wil het zeggen: gezegend te worden?

Het wil zeggen: hulp des Heren toegewenst en toegebeden te krijgen.

Dàt bedoelde moeder met haar kruisje over ons kindervoorhoofd. Zij wenste en bad ons toe: bescherming voor de nacht, hulp in gevaar, Gods bijstand tot morgenvroeg. Zij bedoelde: O.L. Heer beware je tegen boze dromen; Hij behoede je in bekoringen; Hij beveilige je tegen onheil; Hij neme je onder Zijn hoede, dat je morgen weer gezond en blij en onschuldig de nieuwe dag begint. Door de dag: zie dan waren we nog onder moeders oog en zij volgde ons doen en laten. Maar de nacht dat is iets anders. Dan waakt alleen Gods oog. Daarom: God zegene en God beware je — nu vooral, nu moeder het niet kan.

Bedoelt de priester eigenlijk niet precies hetzelfde als hij, in plechtiger woorden dan moeder, ons toebidt: „De zegen van den almachtigen God, van den Vader, den Zoon en den H. Geest, dale op u neer en blijve altijd. Amen"? Ook hij wil hemelmildheid aftrekken van omhoog over onze zielen en onze lichamen: bescherming, kracht, beveiliging, veiligheid, voorspoed. Hij doet daarbij een beroep op Gods almacht, die alles vermag: de zegen van den **almachtigen** God..... Hij vraagt die zegen van den Drieënen God: van den Vader, den Zoon en den H. Geest, als om den Heer te herinneren, dat onze ziel is geschapen door den Vader, verlost door den Zoon, geheiligd door den H. Geest. O, het is een plechtig moment, wanneer op het eind der H. Mis de priester zich omwendt naar het knielende volk en met een groot kruis over allen te zamen de hemelzegen afsmeekt.

Het is de zegen van Hem van wien geschreven staat: Gij opent uw hand, en vervult alle levend wezen met zegening.

Ja, zo is het. God hoeft maar zijn milde hand te openen, en heel de wereld stroomt vol zoete zegen: zegen van aardvruchten en koren, zegen van vruchten en gewassen, zegen van moederschoot en moederborst. Gods zegen is nooit karig en schraal, nooit zuinig of schaars; in volle overvloed stroomt die goedheid uit Gods geopende hand.

Maar de zegen daalt neer in de vorm van een kruis.....

Dat was niet zo in het Oude Testament. Toen was: zegen Gods gelijkluidend met rijkdom en voorspoed, met welstand en welvaart. In het Nieuwe Testament echter is de hemelzegen vaak synoniem met het symbool, onder welks vorm hij wordt uitgesproken: met een kruis..... Zegen en kruis zijn zelfs onafscheidelijk: nooit spreekt de priester een zegen uit zonder de vorm van dit teken. Ja, als hij de zegen geeft met het Allerheiligste: als hij de monstrans opheft om met de H. Hostie zèlf onze zielen en lichamen te zegenen: ook dan doet hij dat in de vorm van een kruis.

Moge Hij niet tevergeefs er op vertrouwen, dat wij, Gods kinderen, Gods taal verstaan.....

p. P. P.

Voedt Uw huid 's nachts met Purol

want zij wordt er zoo zacht en mooi, zuiver en gezond door. Doe dit 1 of 2 x per week. Ook vetwormpjes, vlekjes, pukkels en uitslag verdwijnen er door. Tube 45, Doos 60-30 ct.

ONS HUISHOUDEN

Veel vergeten voedingsmiddelen

In een vorig artikel gaven we enige wenken om onze dagelijkse voeding meer in overeenstemming met de eisen van onze gezondheid te bereiden en op te dissen. Hieraan kan nog tè veel verbeterd worden, om nog niet een paar aanwijzingen hieraan toe te voegen, die door vrijwel iedereen kunnen worden gevolgd.

Dat is in de eerste plaats ons brood. Ofschoon het uiterlijk ervan niet meer dat van vroeger is, kunnen we toch allen dagelijks ervaren, dat de kwaliteit ervan goed is; de toevoeging van aardappelmeel heeft aan de voedingswaarde weinig veranderd. Dit geldt vooral voor het bruine, het grove brood waarin, voor zover het het bestanddeel tarwe betreft, de zemels aanwezig bleven met de in de onderste lagen daarvan voorkomende vitaminen en andere voor de gezondheid belangrijke stoffen.

In het wittebrood vindt men deze laatste bestanddelen niet of bijna niet tenzij men wittebrood, met verse melk bereid, koopt. Ze waren echter evenmin aanwezig in ons vroegere, nog uit uitsluitend tarwe gebakken wittebrood.

Er is echter nog een derde soort brood verkrijgbaar, waar veel te weinig notitie van genomen wordt, niettegenstaande de samenstelling ervan nog geheel dezelfde is als vroeger; er is totaal niets aan veranderd; dat is het roggebrood. Het wordt nog steeds als vroeger gebakken van de hele en zuivere roggekorrel, zonder enige bijmenging, en heeft dus nog de volle oorspronkelijke voedingswaarde en zijn onveranderde, heerlijke smaak.

Het is daarom jammer dat niet algemeen veel meer gebruik van roggebrood wordt gemaakt. Er kunnen misschien enkele mensen zijn, wier spijsverteringsorganen wat moeite hebben met roggebrood (wat intussen in de meeste gevallen aan de algemene fout te wijten is, dat te haastig gegeten wordt en te veel gedronken, terwijl men de mond met brood gevuld heeft, zodat het brood ongekauwd of onvoldoende gekauwd in de maag terecht komt) maar de meeste mensen verdragen het best, evenals de bevolking in de grote delen van ons land, waar men niets anders dan roggebrood eet. Vooral als men niet plotseling volkomen van brood verandert, maar dit geleidelijk doet en bijvoorbeeld begint met een sneedje rogge- op een sneedje tarwebrood, zal dit weiniger bezwaar opleveren. Deze combinatie, met een plakje kaas ertussen, is ook smakelijk en zeer verzadigend. Het zou nergens nodig voor zijn het tarwebrood geheel in de ban te doen en geheel voor roggebrood te verwisselen; hoe groter verscheidenheid in onze voeding immers, hoe gezonder.

In het bijzonder voor kinderen is roggebrood gezond, om de vitaminen, en vooral ook omdat het grove maalsel en de vrij vaste, harde substantie noodzaken tot krachtig kauwen, flink gebruik van het gebit, wat samen met het borstelen en spoelen van het gebit vóór het slapen gaan (en dan geen snoeperij meer daarna!) het beste middel is om tandenbederf te voorkomen.

Het spreekt vanzelf dat het gebruik van drinken bij het kauwen dit nut onvoldoende tot zijn recht doet komen; alleen het speeksel moet tijdens het kauwen het nodige water leveren.

Nu 't tomatenseizoen ten einde spoedt, is zeker 'n opwekking op haar plaats om, nu de prijs van die buitengewoon gezonde vruchten nog schappelijk is, een partij klaar te maken voor gebruik in het komende winterhalfjaar. Het is niet alleen de voedingswaarde, welke wij daarbij op het oog hebben, maar de tomatenpurée is zo uitermate geschikt, om aan allerlei spijzen toe te voegen en er een aangename, levendige smaak aan te geven; ze kan in heel veel gevallen de rol van kruiden vervullen.

Tomatenpurée maakt men als volgt: De tomaten worden na schoongemaakt te zijn in vieren gesneden en zonder water 20 minuten gekookt. Daarna worden ze door een vergiet of zeef gewreven. Dit doorgeroerde nat wordt opnieuw aan de kook gebracht en, als het de dikte van jam verkregen heeft, in potjes of flesjes met wijde hals gedaan. Een dun laagje paraffine er op voorkomt schimmel. De flessen worden gekookt en gelakt. Deze purée gebruikt men in soep, in sauzen, bij stoven van vlees, van groenten enz. en men kan ze ook door sla mengen, zoals aardappel-, bonen-, veldsla enz.

Een ander kostelijk product, dat thans voor het grijpen ligt, zijn de bottels van de wilde rozen. Bijzonder pittige smaak hebben ze niet, maar ze zijn buitengewoon rijk aan vitamine C. Om deze reden is het raadzaam ze te verzamelen en er jam van te koken die vooral voor de kinderen heel gezond is. Om de smaak te verleven digen is vermenging met een andere jam, zoals frambozenjam bijvoorbeeld, nuttig.

De rozebottels worden, na gewassen te zijn, van het kroontje ontdaan, waarna men met de punt van het aardappelmesje gemakkelijk de pitjes er uit wipt en de haartjes, welke zich daarbij bevinden. Nadeel voor de gezondheid levert dit haarachtige goedje echter volstrekt niet op. Ze worden vervolgens gewassen en in heel weinig water tot moes gekookt, door een vergiet of zeef gewreven en gewogen. Met de helft van de suiker worden ze opnieuw aan de kook gebracht en dik ingekookt. Daarna in jampotjes gedaan en afgesloten met cellophaanpapier.

Om ze direct te gebruiken maakt men er compôte van. Ze worden weer schoongemaakt, met wat water 10 min. gekookt, suiker naar smaak toegevoegd en het water gebonden met wat aangemaakte sago of maizena.

Deze compôte gebruikt men als gezonde toevoeging bij rijst, griesmeel, maizena enz.

Behalve op bovengenoemde wijze kunnen rozebottels ook gedroogd worden met het doel er thee van te trekken.

WILMA MÜNCH.

HEEL NEDERLAND
gebruikt òf Jozo òf Nezo. De enthousiaste opmerkingen luiden over het algemeen: Blank als sneeuw! Volkomen droog! Hygiënische verpakking! Hoogste zuiverheid! Gegarandeerde kwaliteit! Zout uit eigen bodem!

Op de elfde wijnmaand

Vandaag vieren wij het feest van Uw Goddelijk Moederschap. En wij, moeders, willen er ook graag onze feestdag van maken. Mogen we, Maria?

U weet het wel, hoe dat vorige jaren ging. Dan werd alom in den lande op de 2de Zondag in Mei de Moederdag geproclameerd. Men heeft zich daarover in onze kringen wel eens druk gemaakt. Was zo'n viering niet van heidense oorsprong? Bleek ze geen uitvinding van Amerikaanse banketbakkers? Behoefden de moeders, gelukkig door en in haar moederschap, zulk een speciale huldiging wel? Och, we namen toen gezapig de tijd voor dergelijke disputen; we hadden zo weinig ernstigs aan ons hoofd.

Nu, in 1940 — hoe zal 't ons altijd heugen — viel Moederdag samen met Pinksteren. Toen stonden we des nachts om 3 uur voor het zolderraam en keken in ontzetting naar de rode gloed boven Rotterdam. Hermien en Piet, die om half zeven naar de kerk gingen, kwamen met de boodschap thuis: „Vandaag geen verplichte Mis. In geval van luchtalarm geven de priesters in de pastorie heel de bevolking de absolutie." Phie en Toon, die toch om half acht wilden gaan, werden met een kort woord, door soldaten-in-volledig-veldtenue aan de hoek van de straat teruggestuurd. Verder leefden we van de ene A.N.P.-uitzending in de andere: „Onze jongens bieden verbitterd weerstand..... boven Culemborg werden 24 Messerschmitts gesignaleerd... hoogte 1500 meter..... richting noord-oost..... boven Dordrecht 5 zware bommenwerpers....." 't Was die dag ook, waarop door ons dorp het gerucht rondging, dat het drinkwater vergiftigd zou zijn. Natuurlijk kregen alle kleintjes ineens hevige dorst. Met een scheutje karnemelk — we moesten zuinig zijn, wie weet, wat ons nog te wachten stond — werden ze afgescheept.

Neen, we hebben toen aan geen taart en aan geen bloemen gedacht; aan geen enkel genot van de wereld. Maar wel aan U; aan U, de Hulp van de christenen, de Troosteres van de bedrukten, de Koningin van de vrede.

Aan U, Moeder der Moeders.

Er waren er onder ons, die wisten dat hun zoon aan de Grebbelinie stond; of de vader van haar kinderen ergens aan de IJsel. Er waren er ook, wier uur gekomen was en weer anderen, die met het hele gezin moesten vluchten. Waarheen? Zij allen, wij allen hebben toen kunnen bidden!

En zouden we het thans, nu we ons enigszins aangepast hebben, verleerd zijn? We werden misschien, alleen wat gemakzuchtig. Doch vandaag komen we weer tot U met al onze moeilijkheden. We durven wel, want

„Gij zijt zó stil, gij zijt zo goed,
Ik weet niet, hoe 'k dat zeggen moet,
Want alles, wat gij deedt en doet,
Is o, zo stil en o, zo goed,
Maria."

Daar zijn de moeders in de campagnejaren; de moeders met een heel stel hulpbehoevende peuters; zij die met den dichter kunnen zeggen: „Wij zijn nog zo jong en al zo moe"; die nooit uitgerust komen; die voor dag en dauw al moeten zorgen voor warme pap en droge luiers. „Kannie selve ankeje", roept de een en de ander moet naar school geholpen worden. De dag is overstelpt met werk: wassen, koken, strijken, boenen, naaien, breien. Er gebeuren kleine, huiselijke drama's. Een emmer wordt omgestoten, de melk kookt over. De kinderen — zijn ze wel helemaal in orde? — dreinen, zeuren, kibbelen; er moet 'n zieke verzorgd worden. O, als de vader niet bijster teerhartig is, en vooral wanneer de inkomsten beneden peil zijn, dan heeft moeder het heel zwaar, ze word licht kribbig, ontevreden.

Maria, bid voor de jonge moeders! Anderen zijn er, bij wie de valse profeten een kans krijgen. Wij weten het, valse profeten dat zijn niet altijd mensen; nog minder altijd mannen met baarden; tante Toos kan er een zijn, de buurvrouw, de juffrouw uit de groentenwinkel. „Ziel," zeggen ze, „arme ziel, goeie ziel," en de kinderen noemen ze „schapen." Bij voorkeur spreken ze met verkleinwoorden: „vrouwtje..... moedertje," als het over een moeder van een groeiend gezin gaat.

Maar dat kan toch niet in orde zijn! De Kerk, nietwaar, juicht over het herhaalde moederschap". Uw huisvrouw zal zijn als een weelderige wijnstok aan de zijde van uw huis. Uw kinderen zullen zijn als jonge olijftakken rondom uw tafel."

Maria, bid voor de bedreigde moeders!

Er zijn er met grote kinderen. Halfvolwassen nog, maar die toch hun eigen weg nemen. Een weg, die moeder nooit voor ze gekozen zou hebben, die ze ook niet kan effenen, waarvan ze hen nog minder kan terughouden.

Maria, bid voor de moeders van grote kinderen!

Dan zijn er nog de lieve, oude afgewerkte moeders, die een rustige, oude dag verdienden. Maar waarvan sommigen nog dagen vol zorg en nachten zonder slaap kennen om het gezin van een eigen kind, dat ze zien verkommeren, aftakelen, ten gronde gaan.

Maria, bid ook voor hen, voor de oude moeders, Maria!

U hebt meer verdriet te troosten dan waarvan wij hier gewaagden. Je voelt het soms achter een paar onnozele regels in de krant: „In 't Utrechtse hospitaal zijn er 84 geamputeerden, die een arm of een been kwijt zijn, **slechts** zes missen een arm èn een been, het aantal blinden bedraagt maar **vijf.**" Wij denken aan hun moeder, aan hun vrouw.

Maria, bid voor hen; voor hun talloze zusters in de geteisterde landen. Want..... „daar is erger, en méér."

Bid, dat vragen wij, voor ons allen.

Men betitelde ons altijd graag als conservatief van nature. Dat hebben we heus niet steeds op prijs gesteld, noch minder als een eer beschouwd. Thans doet die uitspraak ons goed, wijl ze op deze Uw feestdag als vanzelf richting geeft aan ons gebed.

Bid dan, Maria, voor ons allen over de hele wereld, opdat, wat er ook gebeuren mag en hoe de aarde ook van aanschijn zal veranderen, wij, moeders, mogen blijven „rustpunten" in dit dynamische leven; „bewaarsters" van de goede, oude tradities.

Dat wij het mogen zijn, die de fakkel brandende houden..... om die door te geven aan de kinderen..... tot in het derde en vierde geslacht...

C. BOUDENS-VAN HEEL.

SCHAAKRUBRIEK

Correspondentieadres: Drs. Th. C. L. Kok, Assendelftstraat 17, Den Haag.

Ter oplossing probleem no. 274. Inzendingen vóór 17 October.

No. 274

F. W. Nanning

Wedstrijd Nederland—Denemarken 1935

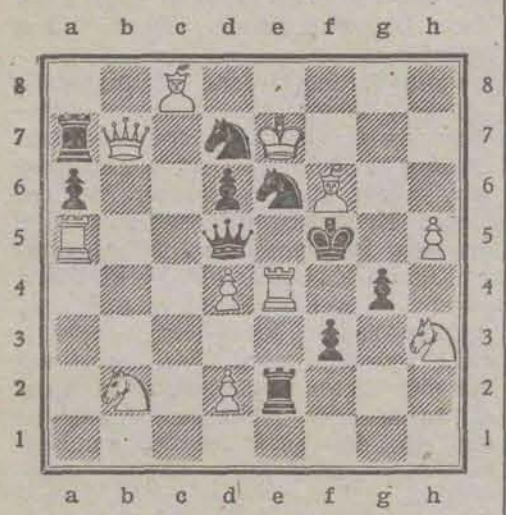

Mat in 2 zetten

Aljechin—Reshevsky

Gespeeld in het tournooi te Kemeri, 1937.

1. e2—e4, Pg8—f6. Aldus wordt de wereldkampioen met zijn eigen wapen, de Aljechin-verdediging, bestreden.

2. e4—e5, Pf6—d5. 3. d2—d4, d7—d6. 4. Pg1—f3. Deze zet is wel beter dan f4. 4. ....., Lc8—g4. 5. c2—c4, Pd5—b6. 6. Lf1—e2, d6×e5. 7. Pf3×e5. Hierdoor offert wit een pion teneinde zo een ontwikkelingsvoorsprong te verkrijgen. 7. ....., Lg4×e2. 8. Dd1×e2, Dd8×d4. 9. 0—0. Als zwart nu niet oppast, komt wit met Td1 in het voordeel; bijvoorbeeld 9. ....., e6. 10. Td1, Dh4. 11. Df3! (dreigt Df7 en ook Db7:). Df6. 12. Lg5! en dameverlies of mat (12. ....., Df3:. 13. Td8 mat). 9. ....., Pb8—d7. Het beste: nu wordt het sterke witte paard afgeruild. 10. Pe5×d7, Pb6×d7. 10. ....., Dd7:, waardoor de dame uit de gevaarlijke zône wordt teruggetrokken, was wel beter geweest. 11. Pb1—c3, c7—e6. (Verhindert Pb5). 12. Lc1—e3, Dd4—e5. 13. Ta1—d1, e7—e6. 14. De2—f3. Wit staat reeds prachtig en dreigt in het voordeel te komen met het kwaliteitsoffer. 15. Td7:, Kd7: 16. Df7:†, Le7. 17. Td1† De7:. 14. ....., 0—0—0. Een gewaagde zet, waardoor wit goede aanvalskansen verkrijgt. Beter was wel Dc7 geweest gevolgd door Le7, 0—0 en Td8, maar ook dan had wit 't beste spel gehad. 15. Le3×a7. Hecht was 15. Df7:, Ld6. 16. g3, Tf8 en de witte dame kan niet wegkomen. 15. ....., De5—a5. 16. La7—d4, Da5—f5. 17. Df3—g3. Begrijpelijkerwijze voelt wit er niets voor zijn aanval door dameruil te verzwakken. 17. ....., e6—e5. 18. Ld4—e3, Lf8—b4. Zwart heeft moeite om zijn loper te ontwikkelen en brengt deze nu via b4 en a5 naar c7, waar hij inderdaad goed opgesteld staat. Echter kost dit veel tijd; wellicht had een tegenaanval (met h5 bijv.) meer resultaat opgeleverd. 19. Pc3—a4, Lb4—a5. 20. f2—f4. Hiermede streeft wit twee doeleinden na nl. het te zijner tijd openen van de f-lijn en idem van de diagonaal h2—b8. Niet goed was Dg3×g7; zwart krijgt dan door de open g-lijn een kansrijke tegenaanval. 20. ....., La5—c7. 21. b2—b3. Deze zet ontneemt de tegenpartij de gelegenheid om met Dc2 het paard aan te vallen. 21. ....., f7—f6. 22. f4×e5, Df5—e6. Op 22. ....., De5: volgt 23. Lf4, Da5. 24. Lc7:, Dc7:. 25. Dg7:, waarna wit een pion meer heeft bij betere stelling. 23. h2—h3! Een fraaie en diepe val. Op 23. ....., Le5:, wat er zeer aanlokkelijk uitziet, volgt 24. De7:, Thg8. 25. Td7:!!, Tg7:. 26. Pb6†, Kb8. 27. Td8:†, Kc7. 28. Pc8† en zwart moet de dame weer teruggeven, waarna wit een eindspel met een pion meer wel zal weten te winnen. 23. ....., Th8—g8. 24. Lc3—d4, Pd7×e5. 25. Dg3—c3, Pe5—d7 (anders volgt Pc5 resp. Pb6). 26. c4—c5, Tg8—e8. 27. b3—b4. Pd7—b8? 27. ....., Le5 om de lopers te ruilen en daardoor wits druk te verminderen, was beter geweest. 28. Pa4—b6†, Lc7×b6. 29. c5×b6, De6×a2? Weer geen goede zet. Wit krijgt nu de beschikking over de open a-lijn, wat zwart noodlottig gaat worden. 30. Dc3—g3 (dr. Dc7) Td8—d7. 31. Ld4—c5, Da2—f7, 32. Td1—a1, Df7—g6. 33. Dg3—h2, Te8—e5. 34. Ta1—a8, Td7—d2 (zie diagram no. 275).

No. 275

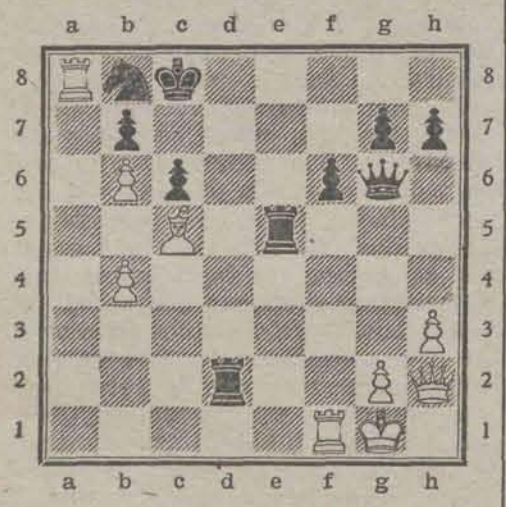

Stelling na 34. ....., Td2

Door enkele fraaie offers wordt nu de partij beslist:

35. Ta8×b8†, Kc8×b8. 36. Dg3×e5† en zwart gaf het op; na fe5:, Tf8† is het mat nog slechts een kwestie van enkele zetten.

Zenuwachtig ?

Mijnhardt's Zenuwtabletten maken U spoedig weer weldadig kalm. Buisje 40 en 75 cent.

In het teken van de tijd

VERSAILLES

I.

Zoveel is thans wel zeker, dat het rampzalig en ongerecht tractaat van Versailles, dit stuk vloek der mensheid, aan flarden en uitgewist tot de laatste letter, het geweld van deze oorlog niet zal overleven; reeds is dit „monument van onverstand" — en van onchristelijke wraakzucht en onrechtvaardigheid — verbrijzeld tot de laatste steen en met de met bloed gedrenkte grond gelijk gemaakt. Dat het verwaten, hovaardige paleis, waar het ter wereld kwam — zo hovaardig en verwaten, dat het als om wraak ten hemel schreit — nog ongeschonden overeind staat, heeft dus in zoverre allerminst symbolische betekenis. Men zou in dit verband gezien zich slechts de vraag kunnen stellen, of er wezenlijk al genoeg is verwoest, genoeg om de mensheid tot inkeer te brengen, genoeg om haar te bevrijden van de geest van hovaardij en ijdelheid, van wereldzin en machtswellust, die zich in het paleis van Versailles een monument stichtte op deze verduisterde aarde, een monument, dat door de latere geslachten te weinig is gezien, verstaan als een dreigende waarschuwing, als een sombere aankondiging van komende cataclysmen. Want voor wie rondgaat in deze weidse zalen vol pralende pronk, te midden van deze schaamteloze opeenstapeling van rijkdommen, voor wie hier de tegenwoordigheid voelt van een boze geest die letterlijk alles zocht wat het leven te bieden heeft behalve het Rijk Gods en zijn gerechtigheid en definitief zich had afgewend van alle volstrekte waarden, voor wie hier de ondergang verstaat van de ridderlijke geest, die eenmaal het Franse volk had groot gemaakt, in ijdelheid der ijdelheden, is maar één conclusie mogelijk: dit is het einde, het begin van de ontbinding, het voorspel der revolutie; dit roept de wraak van de hemel af. Versailles heeft enige tijd, een oneindig kleine tijd in de gang der eeuwen, geschitterd, zoals zijn bouwheer geschitterd heeft, met de oogverblindende pracht van een schone doch bedrieglijke schijn.

Sedert dien is deze burcht der ijdelheid, eenmaal gegrondvest op de armoede van een uitgebuit volk, ter zijde, immer verder verwijderd komen te liggen van de werkelijkheid, van het levende leven, dat zich, door andere machten gestuurd, in anders gerichte banen bewoog. De Roi Soleil stierf en de zon van de schone schijn ging onder over Versailles. Zelfs de schijn van een werkelijkheid week uit zijn pronkzuchtige zalen. Versailles stierf; het werd met zijn tanende, vervallende pracht tot niet meer dan het grafmonument over een voor immer begraven, door geen waarachtig mens betreurd verleden; het wekte hoogstens een even machteloos als weemoedig heimwee in de geest van de latere bourgeois, die al evenzeer door de naderende dood getekend was.

Het hoogmoedige, in wezen on-menselijke paleis staat nog overeind in deze geweldige kentering van het getij der mensheid. En ook de kathedralen staan nog overeind, te Beauvais en te Amiens, te Parijs en te Chartres, te Rheims en te Laon. Het paleis en de kathedralen staan daar te midden van een tragische verwoesting als de zichtbare tekenen van de ontwikkelingsgang van een groot cultuurvolk, die gelijk is aan de ontwikkelingsgang van vele, misschien wel alle cultuurvolken onder de werking van wetten, wier wezen den mens niet volledig is geopenbaard. Vanuit de hoogste verheffing van zijn geest, door de kracht van zijn innigst religieus élan, door de geconcentreerde spanning van zijn zedelijke en materiële vermogens wrochtte het de wonderen zijner kathedralen, die de gedenktekenen zijn van de alzijdige grootheid van generaties, die waarachtig een volk waren. Het paleis van Versailles markeert echter het moment, waarop de ontbinding en de neergang van dit zelfde volk, bereids ingezet, naar buiten zichtbaar werden, van een neergang, die in de fataalste aller revoluties en in het negentiende-eeuwse burgerdom zich verder zou voltrekken en de edelste en zuiverste waarden van een groot verleden zouden leveren in de schennende handen van slechte moralisten en slechte economisten en slechte politici, van grissers en gappers en kramers — van een neergang, die uitmondde in een catastrophe zonder weerga in de latere geschiedenis der mensheid. En er is voor de mensheid geen uitkomst, tenzij zij in zichzelf de boze geest vernietigt, die eenmaal aan Versailles het verwaten, onbeschaamde aanschijn gaf, de geest van on-menselijk egoïsme, de geest van verzet tegen iedere gebondenheid aan den medemens, de geest van egocentrische burgerlijkheid. Want in wezen is het paleis van den Zonne-Koning niet anders dan het eerste en in zijn soort machtigste monument dat het burgerlijke type zichzelf heeft gesticht en waarmede het zich voor alle tijden heeft geschandvlekt.

L. FEBER
in Lering en Leiding.

(Wordt vervolgd)

Moederschap

Daar is geen hoogte noch een diepte, die ons scheiden kan, mijn kind,
Ziel van mijn ziel en bloed van mijn bloed en al wat mijn hart bemint!
Daar is geen zee zoo diep, mijn kind, en geen berg is hoog genoeg
Dat zij mij tegen zouden houden als je schreiend naar mijn vroeg.
Je bent nog maar een zuigeling nu, zacht om te zien, en blozend als
een bloem.
Er kleeft geen vlek op het sneeuwblanke kindje, dat ik het mijne noem.
Maar als jij eens door de wereld zou dolen, jouw ziel beladen met kwaad,
Opent je moeder de deur van haar huis en is blij als je binnengaat.
Reinigen zou ik je dan met mijn tranen, en boeten met mijn smart
Iedere misdaad, die je bedreef, ziel van mijn ziel en hart van mijn hart.
Al had je zelfs iedere zonde gedaan, die van oosten tot westen maar
mogelijk is,
Toch zouden mijn armen opengaan en ik gaf je vergiffenis.
Kind, als ik ooit in den hemel kwam, en jij zou een verdoemde zijn,
— Want ieder kan vallen, Gods engelen zelfs, en ze waren als jij zoo rein —
Dan verliet ik om jou den hemel van God en mijn plaats aan Maria's voet,
En ik ging naar het hart van de hel om jou, omdat ik je liefhebben moet.
Als God bij mijn heengaan de deur hoorde kraken en vragen zou: „Wie
gaat er uit?
Ze weet toch, dat ik mijn hemel voor elk, die er niet binnen blijft, sluit?"
Dan zou de heilige moeder van God zich verheffen op haren troon
En zeggen: „Het is een moeder, mijn zoon, die gaat zoeken naar haar zoon."
„Ziel van mijn ziel en bloed van mijn bloed, mijn liefste Jezus, ik zie
Nog hoe gij een kind waart, en ik, uw moeder, u spelen liet op mijn knie.
Want zoo zijn wij, moeders, allen gemaakt: ons geluk is de kern van ons leed,
Ziel van mijn ziel en bloed van mijn bloed, dacht Je, dat ik 't niet weet?"

ANTON VAN DUINKERKEN.

WIE BEN IK??

Ik werd op 22 April 1876 in Wenen geboren en voltooide mijn studies aan de universiteit van mijn geboorteplaats. Mijn studies hebben zich tenslotte geconcentreerd op het evenwichtsorgaan van den mens, waarvan ik de geheimen wist te doorgronden en welke ontdekkingen de basis vormden voor de diagnose van sommige oorziekten. De Nobelprijs voor geneeskunde werd mij in 1916 toegekend. Na een leven vol tragiek stierf ik in 1936. Wie ben ik?

't Is interessant te lezen, hoe op geneeskundig terrein professoren en dokters er in geslaagd zijn stukje voor stukje aan de natuur haar geheimen te ontfutselen, hetgeen meestal gepaard moest gaan met groot vernuft en vooral ook een onuitputtelijk doorzettingsvermogen.

Zoals bij vrijwel alle andere gevallen, begon ook het verhaal, waarvan de hierboven, nog onbekende geleerde de held is met het waarnemen van bepaalde verschijnselen waarvan de verklaring nog niet bekend was.

Zo constateerde Barany (dit is de onbekende held van dit verhaal) bij het uitoefenen van z'n practijk (hij was werkzaam in een kliniek voor oorziekten) dat patiënten bij het verrichten van oorspoelingen last kregen van duizelingen en van oogtrekkingen die bepaalde golvende bewegingen maakten. Een tweede merkwaardigheid was, dat indien de spoelingen geschiedden met lauw water, die verschijnselen achterwege bleven. En de derde constatering was, dat indien de spoeling geschiedde met heet water, de verschijnselen weer w e l optraden, waarbij echter de richting der oogtrekkingen omgekeerd was.

Nu bestaat het inwendige van het oor uit twee eigenaardig gevormde organen, het ene heeft de vorm van een slakkenhuis, het andere bestaat uit een drietal boogvormige kanalen, als halve cirkels. In die booggangen bevindt zich een vloeistof die normaal een warmte heeft van 37° C. Verandert nu deze temperatuur door invloed van buiten — en hier komen we bij de ontdekking van Barany — dan ontstaat in die vloeistof een stroming, die dan tevens een prikkel verwekt. Naargelang nu de temperatuur van buiten hoger of lager is dan de temperatuur in de vloeistof van de booggang, treden stromen op die tegengesteld zijn en dus ook tegengestelde prikkels verwekken. Vandaar dat bij hete spoelingen de oogtrekkingen tegengesteld zijn aan die welke optreden bij koude spoelingen.

Tot zover is dit alles nog slechts het constateren van bepaalde verschijnselen, op zich heel gewichtig, doch die hun waarde toch eerst krijgen door de daarop gebouwde toepassingen.

Van zeer grote betekenis is bijvoorbeeld het toepassen der zogenaamde Baranyse reactie bij patiënten die middenoorontsteking hebben, een ziekte die bij kinderen nog al dikwijls voorkomt en dikwijls gevaarlijk kan worden doordat zij bij voortzetting tot hersenvliesontsteking kan uitgroeien.

In de Baranyse reactie heeft men nu een prachtig middel om te zien hoe ver de ziekte reeds in de binnenste gangen van het oor is doorgedrongen. Indien namelijk bij het toepassen dezer reactie blijkt dat de patiënt niet reageert blijkt daaruit dat de ontsteking reeds ver in het oor is doorgedrongen, zo ver dat bedoelde booggang die de reactie veroorzaakt reeds buiten werking is zodat operatief ingrijpen hoogste tijd is. Anderzijds kan deze reactie het middel zijn om precies te bepalen waar de ontsteking zich bevindt en kan daarnaar geoordeeld worden welke middelen ter genezing moeten en kunnen worden toegepast. Zo is ook deze vinding van Barany weer een machtig middel gebleken ter constatering en daarna genezing van een zo gevreesde ziekte als de middenoorontsteking is. En zo kunnen we ook in dit geval weer blij zijn, dat Barany voor zijn ontdekkingen in 1916 de eer te beurt viel in de rij der Nobelprijswinnaars te worden opgenomen.

REDACTIE-ADRES:
BERKENSTRAAT 57, HAARLEM (NOORD)

Uitreiking diploma's driejarige cursus

Een zestal geslaagden te Velsen

In het Patronaatsgebouw te IJmuiden-Oost was men bijeen gekomen op Maandag 30 September j.l. voor de uitreiking van de diploma's der driejarige cursus van het Verbond.

Pater mag. dr. Stokman O.F.M. reikte met een toepasselijk woord de behaalde diploma's uit aan de cursisten H. Blom, W. J. Clazing, E. v. Kaam, N. A. v. Kaam, J. A. v. d. May en J. Stet.

De leider der ontwikkelingscentrale wees in het bijzonder op de grote betekenis van de verworven kennis, welke zeker van toepassing zal komen bij het naderend aanbreken van de nieuwe dageraad. De cursisten werden door de docenten onderwezen in godsdienst, Nederlandse taal, economie, sociologie, sociale wetgeving, staatsinrichting, algemene geschiedenis en geschiedenis der arbeidersbeweging.

Nadat pater Stokman de cursisten had gefeliciteerd met deze kostbare verworven kennis, waarvan zij ongetwijfeld de vruchten zullen plukken, en hun een compliment had gebracht voor hun taaie volhardendheid, opofferingen en studies, bracht hij ook een woord van lof aan de heren docenten, in het bijzonder den leider, pater Strijbosch.

Met een toepasselijk woord bracht pater Strijbosch vervolgens zijn dank over aan pater Stokman voor diens vele moeite en werk voor de cursus verricht en richtte ook een woord van hulde aan de heren C. Oudt, J. Beemster en Scheenaard voor hun vele werk.

Pater Majella O.F.M. wenste de cursisten, in zijn kwaliteit van geestelijk adviseur van de Kath. Volksbond, afdeling Velsen, geluk met dit behaalde succes.

In een korte maar kernachtige toespraak wees de heer A. J. M. Angenent, bondssecretaris van de Volksbond, op de betekenis van deze cursus en de bijzonder belangrijke onderwerpen op godsdienstig-sociaal-economisch terrein, die daar werden besproken waarmede het R. K. Werkliedenverbond toont dat het zijn leden in de gelegenheid wil stellen zich te ontwikkelen. Hij feliciteerde de cursisten en bracht dank aan allen die voor deze cursus medewerking verleenden.

Namens de cursisten nam de heer E. v. Kaam het woord en belichtte in een geestig speechje de bijzondere kwaliteiten van de docenten, welke woorden door de aanwezigen met een applaus werden onderstreept.

Als een stoffelijk blijk van waardering bood hij de docenten een kistje sigaren aan en dankte hen voor de vele opofferingen die zij zich getroost hebben om deze cursus mogelijk te maken.

In zijn slotwoord zeide pater Stokman dat zich voor de nieuwe cursus reeds 16 leden hadden opgegeven, terwijl nog een groter aantal „candidaat" was.

Voorts deelde spreker mee dat naar alle waarschijnlijkheid een wijziging zou worden aangebracht in de cursus en dat men zich meer wil richten op een éénjarige cursus, waarbij een aantal vakken eerst in het tweede jaar zullen worden behandeld voor hen die de cursus verder willen doorzetten.

Wat ons uit de afdelingen ter ore kwam

ALKMAAR

Wat onze grote en mooie instelling Concordia betreft is het feitelijk overbodig hieromtrent nader over uit te wijden. Echter er zijn er nog zovelen, die, evenals van andere instellingen, hiervan nog niet voldoende op de hoogte zijn en zich er niet bewust van zijn dat onze katholieke arbeidersbeweging zo rijk is aan sociale als economische instellingen, die voor geen enkel particulier bedrijf behoeven onder te doen.

Zo is het dan ook met onze levensverzekering maatschappij Concordia. Alle mogelijke verzekeringen kan men in Concordia aangaan, zodat men zich niet naar andere maatschappijen behoeft te begeven, want uw eigen instelling kan u in alle opzichten helpen. Daarom is het toch niet doenlijk uw eigen mooie instelling voorbij te lopen, terwijl u zelf ook het doel nastreeft onze katholieke arbeidersbeweging hoger op te voeren. Men bereikt daarmede tevens voor zichzelf een zekere voldoening dat men zijn eigen beweging steunt, maar men handelt ook in zijn eigen voordeel.

Onze agenten werken voor de verdere uitbouw van Concordia ijverig en zij staan u ten allen tijde gaarne ten dienste.

Dus, vrienden, wanneer bij u de mogelijkheid zich voordoet een verzekering af te sluiten, denkt dan op de eerste plaats aan uw eigen verzekeringsmaatschap-Concordia. Even een seintje aan een onzer agenten en zij staan direct met alle mogelijke inlichtingen u ten dienste. Voor de goede orde laten wij hieronder de namen en adressen van onze agenten volgen: P. A. Bierman, Anjelierstraat 17; C. G. Rams, v. d. Kaaijstraat 50 en N. Stam, Corfstraat 28.

Ook het Volksbondsbestuur is gaarne bereid u nadere inlichtingen omtrent Concoria te verschaffen. Daarom, vrienden, werkt allen mede uw eigen instellingen zo doeltreffend mogelijk te maken.

BENNEBROEK

Wij staan thans weer voor een wintercampagne en wij zijn in onze organisatie gewend dan een programma samen te stellen, hetwelk wij in de komende wintermaanden dan uitvoeren. Dit jaar moet het door de tijdsomstandigheden wel iets afwijken van vorige jaren. Het bestuur heeft gemeend dit te moeten doen, door maar tweemaal een ledenvergadering te houden en 2 of 3 Zondagmiddagen te besteden aan kruisjassen, waaraan prijzen verbonden zijn, waardoor onderling contact met elkaar behouden blijft.

Ons a.s. winterprogram ziet er nu als volgt uit:

November: Een kaartmiddag met prijzen.

December: Ontwikkelingsavond, onderwerp: „Ook de in rampen gedompelde wereld wordt door Gods Voorzienigheid bewaard en bestuurd."

Januari: Jaarvergadering, waaraan verbonden kaartavond met prijzen.

Februari: Ontwikkelingsavond onderwerp: De veredeling van het ontspanningswerk.

Maart: Kaartmiddag met prijzen.

Wij vertrouwen nu dat alle leden met ons zullen medewerken, opdat wij na afloop van het vergaderseizoen op een groot vergaderingbezoek kunnen terugzien.

Wij vertrouwen dat al onze bestuursleden en leden van de Katholieke Volksbond het goede verband zullen willen helpen bewaren, door zoveel mogelijk van onze onderafdelingen gebruik te maken en te steunen, onder andere door lid te zijn van:

Sint Barbara, Begrafenisonderneming, voorzitter D. van Kesteren.

Sint Josef, brandstoffen, bestuur B. Menze, M. Otte.

Herwonnen Levenskracht, comité: M. Huysmans, F. Vermeys.

Hulp in Nood, D. Brouwers.

Volksspaarbank, H. v. Bakel.

Sint Ignatius, retraiteclub, M. Otte.

Sint Jeroen, vakafdeling, L. B. Lommerse, voorzitter; P. v. Lierop, secretaris.

Bloemententoonstelling, comité: R. B. Lommerse.

Sint Nicolaasfeest, presidente mej. Vermeys en helpsters.

Het Sint Nicolaasfeest voor de kinderen zal dit jaar als het enigszins mogelijk is ook gehouden worden.

Het bestuur van de Katholieke Volksbond zal het verband, dat altijd tussen afdeling en onderafdelingen en leden heeft bestaan thans ook bewaren. Een ieder van ons moet er sterk van overtuigd zijn dat de hechte eenheid van onze katholieke arbeidersbeweging tot heil is voor ons zelf, onze katholieke gemeenschap en geheel ons volk.

BEVERWIJK

Zondag 6 October j.l. is de eerste van de vier Sociale Zondagen gehouden, welke de Katholieke Volksbond deze winter organiseert.

Des morgens werd in de St. Agathakerk een H. Mis opgedragen tot intentie der leden, waaronder algemene H. Communie waarna om half 12 in het K.S.A.-gebouw de vergadering werd gehouden.

De voorzitter, de heer A. v. d. Plas, herinnerde in zijn openingswoord aan de gewijzigde omstandigheden, welke sedert de laatste ledenvergadering op 8 Mei l.l. zijn ingetreden. Op voorstel van spr. werd gebeden voor hen, die in de oorlog gevallen zijn, zomede voor de nabestaanden, opdat zij gesterkt mogen worden in het dragen van hun droevig lot.

De voorzitter spoorde allen aan kracht te zoeken in het gebed, vooral in deze Octobermaand, om door Maria's voorspraak een spoedige en rechtvaardige vrede te verkrijgen.

Nadat het strijdlied was gezongen werden enige mededelingen gedaan, onder meer dat avondvergaderingen in verband met de verduistering ongewenst zijn. Daarom zullen deze winter vier Sociale Zondagen gehouden worden. Er zal nog nader worden beslist over het tijdstip van de jaarvergadering.

De bestuursvergaderingen zullen steeds van te voren worden aangekondigd. Leden, die moeilijkheden hebben, kunnen zich ter bestuursvergadering vervoegen.

Tenslotte werd meegedeeld, dat getracht zal worden ook dit jaar weer een St. Nicolaasfeest voor de kinderen van de leden te organiseren.

Hierna hield de zeereerwaarde heer dr. A. A. Olierook een inleiding over het onderwerp: „Ook de in rampen gedompelde wereld wordt door Gods voorzienigheid bestuurd en bewaard."

Tot slot werd door allen het lied „O, Sterre der Zee" gezongen, waarna de vergadering op de gebruikelijke wijze werd gesloten.

DORDRECHT

Door bijzondere omstandigheden genoodzaakt zijn wij van ons Bondsgebouw Doelstraat 9 moeten gaan verhuizen naar de bovenzaal der St. Jozef-gezellen in de Schrijvensstraat.

De zittingsuren voor betaling contributie der verschillende vakorganisaties alsmede voor agentschap Volksbank en kolen spaarfonds zijn thans bepaald op de uren van 5 tot 6 uur.

Voor onze werklozen is ook de stempelgelegenheid naar bovengenoemde zaal verplaatst evenwel op dezelfde uren als in het Volksbondsgebouw.

Het bestuur rekent op de volle medewerking der leden om zich onder de gegeven omstandigheden zo goed mogelijk aan te passen en alles te doen om onregelmatigheden te voorkomen.

VELSEN

Aan de katholieken van Velsen!

Het bestuur van de driejarige cursus van het R. K. Werkliedenverbond doet een beroep op allen die zich daarvoor interesseren om, in het belang van zichzelf, maak ook in het belang van het algemeen, de lessen te volgen van de opnieuw te beginnen 3-jarige cursus, welke in October van dit jaar weer zal aanvangen.

Deze zo leerzame cursus, als onderdeel van de Ontwikkelingscentrale van het R. K. Werkliedenverbond, gedoceerd door bekwame docenten, mag aan uw aller aandacht niet ontgaan.

Temeer, gezien de vakken, welke gegeven worden, uiterst belangrijk zijn en de kosten zeer gering.

De te geven vakken zijn: godsdienstleer, kerkgeschiedenis, staatsinrichting, arbeidsgeschiedenis, arbeidswetgeving, arbeidsrecht, Nederlandse taal, boekhouden, enz.

Vooral de vier eerste vakken zijn van grote betekenis voor uw persoonsvorming. Zij geven u een leidraad om uw maatschappelijke plicht en de rol die gij hebt te vervullen in uw leven, vooral als katholiek naar de juiste waarde te schatten.

Gij jongeren in het bizonder, maar ook gij ouderen, vergeet niet met uw tijd mee te gaan.

De tijd waarin wij leven gaat snel, wat vandaag nieuw is, is morgen oud.

Dit tempo kunt gij alleen volgen, als gij door u te ontwikkelen toont niet achter te blijven.

Inlichtingen, zo nodig aanmelding cursisten, bij onderstaande adressen:

Jac. Beemster, Elzenstraat 26, IJmuiden-Oost; C. Oude, Hagelingerweg 339, Driehuis; H. Blom, Hagelingerweg 11, Santpoort.

Het bestuur.

Waar men verwacht wordt

DELFT. De leden worden uitgenodigd tot bijwoning van de ledenvergadering in Sint Willibrord, N. Plantage Zondag des middags om half één precies.

Agenda: 1. Opening en notulen. 2. Installatie beschermheer hoogeerwaarden heer deken J. Kok. 3. Mededelingen en ingekomen stukken. 4. Bestuursverkiezing wegens vertrek van twee bestuursleden naar elders. 5. Rondvraag en sluiten.

Wanneer u van de rondvraag gebruik wenst te maken dan gelieve u uw vragen voor of tijdens de vergadering schriftelijk bij het bestuur in te dienen.

Het is ongetwijfeld bekend met welk een grote voorliefde en toewijding onze huidige deken als geestelijk-adviseur onzer afdeling heeft gewerkt aan de doelstelling onzer standsorganisatie; de godsdienstig-zedelijke en culturele verheffing der arbeiders, en dat ook nu nog het wel en wee der arbeiders hem zeer ter harte gaat. Daarom verheugen wij ons er over, onzen vroegeren geestelijk-adviseur, thans als hoogst Kerkelijk-gezagsdrager hier ter plaatse, wederom als beschermheer in ons midden te mogen opnemen. Ongetwijfeld zult u er daarom prijs op stellen bij de installatie van onzen hoogeerwaarden beschermheer tegenwoordig te zijn. Het bestuur meent de moeilijkheden aan het avond-vergaderen, vanwege de verduistering daaraan verbonden, te hebben ondervangen. Een en ander zal een vlot verloop hebben, zodat ieder voor de op de Zondag vrijwel algemeen geldende etenstijd weer thuis kan zijn.

Ingaande Zaterdag 5 October zal de contributie-afdracht plaats hebben van 4 tot 5 uur in de namiddag. Op ditzelfde uur zal ook de Kolencommissie en Spaarkas zitting houden. Hiervan gelieve u goede nota te nemen.

HERSTEL LEZEN maar ook verspreiden is een eerste belang voor onze kath. arbeidersbeweging!!!

WIJ RUSTEN NIET VOOR ALLEN ABONNÉ ZIJN

Rijwieldiefstal!

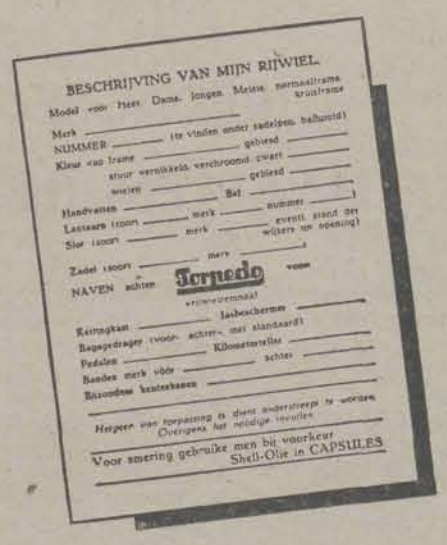

Ten gerieve van het wielrijdend publiek worden aan rijwielhandelaren bovenstaande identiteitskaarten gratis verstrekt.

Zij vergemakkelijken het opsporen na verlies.

De daarop vermelde Shell-olie-caps zijn à 5 cent per capsule verkrijgbaar.

Torpedo
VRIJWIELREMNAAF

OCTOBER AANVANG

der goedk. schriftel. lessen in **Fransch, Duitsch, Engelsch, Boekh., Taal m. Rekenen,** enz. à 65 ct. per maand. Ook **Steno** en **Alg. ontw.** Vraag gratis proefles Cursus Zelfontw., Bosb. Toussaintstr. 46 C., Amsterdam-West.

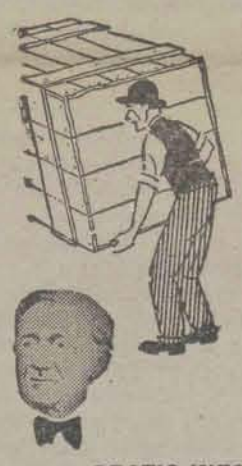

Haast niet te gelooven dat hij 'n breuk heeft!

Kijk eens wat hij heft en sjouwt! Ook hij draagt een Brooks Luchtkussenverband! Ook hij paste mijn methode toe.....! **Hij wierp zijn breukband weg.....!** Waarom U dan niet? Waarom laat U zich dagelijks nodeloos kwellen door systemen, die uw breuk alleen maar kunnen vergeren? Ook U kunt weer werken als voorheen, wacht geen dag langer. Hier is uitkomst voor u!

Trek voordeel van de

10 dagen gratis proef

Probeer het geheel voor mijn rekening **volle tien dagen.** Ik kan U dit aanbod doen, omdat ik weet U te kunnen helpen. Vraag nog **heden** mijn rijk geïllustreerde brochure aan en stuur de gratis coupon in

GRATIS INFORMATIE-COUPON

C. E. BROOKS (107 B) Singel 25, Amsterdam
Zendt mij in onbedrukte enveloppe zonder kosten of verplichtingen Uw geïllustreerd boek en volledige inlichtingen over Uw Breukverband-Apparaten.

Naam:

Adres:

(Duidelijk schrijven s.v.p.)

NU,

maar ook voor de toekomst is Coöperatie onmisbaar!

Coöperatie

moet en zal een belangrijke taak hebben bij de wederopbouw.

Houdt dus ook NU vast aan Uw coöperatieve gedachte!

Blijft ook NU trouw lid en verbruiker van:

R. K. Coöperatieve Verbruiksvereniging

HET ANKER u.a.

Kruisstr. 54 - L. Vrouweplein 1

TILBURG

BIJNA GRATIS

500 echte, roepende
KOEKOEKKLOKKEN
uit het Schwarzwald

Sierlijk uiterlijk
Bewegende en roepende koekoek
Fijn handsnijwerk
Regelmatige en nauwkeurige gang
5 jaar fabrieksgarantie!

Hiernaast ziet U een afbeelding van zoo'n roepende koekoekklok. Het is een zeer gezellig idee in huis, want de koekoek „roept" elk uur, half uur en kwartier. Deze uurwerken slijten bijna niet en hebben een regelbare slinger, waarmede zij zóó afgesteld kunnen worden, dat zij precies op tijd loopen.

De prijs is TIJDELIJK nog **f 2.65**

Stuur ons deze adv. uitgeknipt toe met Uw duidelijk geschreven adres en U ontvangt de koekoekklok onder rembours (plus vracht).

Haast U, slechts 500 klokken zijn er!

GRAND COMPTOIR UNIVERSEL D'HORLOGERIE
POSTBUS 44 - HOMERUSLAAN 83 - UTRECHT

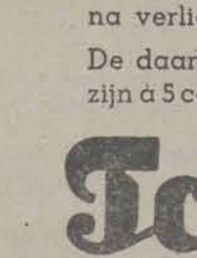

AUGUST DE LAAT

de Humorist en Voordrachtkunstenaar bij uitnemendheid voor R. K. uitvoeringen. Vraagt conditiën s.v.p. voor optreden alleen. Prijzen in Duo, of Trio, uiterst billijk. Driemaal vereerd met een Koninklijke dankbetuiging. Adres:

Korvelseweg 123 - Tilburg - Tel. 8536

Gebruikt bij Uw ontbijt steeds

A.H.O.
GLORIA KOEK

Neemt proef met onze andere
A.H.O.-ARTIKELEN

Fa. A. HUYBREGTS-OOMS
Emmastraat 35
TILBURG

HIER IS UW ADRES VOOR

TOONEELCOSTUMES

RIDDERIKHOFF & Co.
HOORN (N.-H.)

MAGAZIJNEN:
KAASMARKT 9 EN GR. OOST 5
POSTBUS 13 — TELEFOON 220

Costumes voor Optochten, Openluchtspelen, Revue's, Operette's, Carnavals enz. Mooie, reine en stijlvolle uitvoering. Zeer billijke huurprijzen.

GROOTSTE SORTEERING
VRAAGT PRIJSOPGAAF

ZANGKANARIES

Zangmannen *f* 1,25, Seyfertmannen *f* 1,50. De beste zangseyfertmannen f 2. Zang wordt gegarandeerd. Kanariepopjes f 0,25. Zebravinken, teelbaar f 2,— per paar. Parkieten teelbaar, f 1,05 per paar. Prima Gem. Vogelzaden f 1,40 p. 10 p. Sijsjes, Robijnen, Vinken. Vraagt Vogel- en zaadprijscouranten.
Fijnkwekerij Nico Borneman, Merelstr. 31b Utrecht Tel.-13617

DIRECT UIT ONZE FABRIEK AAN PARTICULIEREN

Voor ?

nog zoo lang als onze voorraad strekt ons **1e KLAS GARANT-RIJWIEL voor DAMES of HEEREN,** geheel compleet, onverwoestbaar, m. terugtraprem. Achterwiel speciaal verzwaarde spaken, roestvrij lakwerk, prima nikkelwerk, kettingkast, 10-volt electr. lamp, reuzen licht, met contrôle op achterlicht, Philips achterlicht, buisdrager met standaard, groote 4-deelige jasbeschermer, spatlap, Perryketting, 1e klas banden (geen oorlogsbanden), het kan niet beter, dat is tenslotte onze reclame. Franco thuis. Volledige schriftelijke langdurige garantie. Niet volkomen naar uw genoegen na 8 dagen gebruik het volle bedrag terug. **STOFZUIGERS,** groot slee-model 120 of 220 volt, enorme zuigkracht. Vraagt gratis prijscourant met juiste afbeelding en beschrijving.

RIJWIELFABRIEK „GARANT" N.V. — TELEF. 2165
Rouwenhofstraat 24-26 — Wageningen
Leverancier van Politie en Gemeente-instellingen